

Solvency and Financial
Condition Report 2016

Inhoudsopgave

Inleiding	3	D Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden	30
Voorwoord	4	D.1 Algemene informatie met betrekking tot de waardering en de waardering van activa	31
Informatie over de accountant en toezichhoudende autoriteit	6	D.2 Technische voorzieningen	33
A Activiteiten en prestaties	7	D.3 Overige schulden	35
A.1 Activiteiten	8	D.4 Alternatieve waarderingmethoden	37
A.2 Prestaties op het gebied van ziektekostenverzekering	13	D.5 Overige informatie	37
A.3 Prestaties op het gebied van beleggingen	13	E Kapitaalbeheer	38
A.4 Prestaties op overig gebied	14	E.1 Eigen vermogen	39
A.5 Overige informatie	14	E.2 Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste	40
B Bestuursstelsel	15	E.3 Gebruik van de ondermodule aandelenrisico op basis van looptijd bij de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste	40
B.1 Algemene informatie over het bestuursstelsel	16	E.4 Verschillen tussen de standaardformule en ieder gebruikt intern model	40
B.2 Deskundigheids- en betrouwbaarheidsvereisten	19	E.5 Niet-naleving van het minimumkapitaalvereiste en het solvabiliteitskapitaalvereiste	40
B.3 Risicomanagementsystemen inclusief de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit	19	E.6 Overige informatie	41
B.4 Intern controlesysteem	21	Bijlagen	42
B.5 Interne auditfunctie	22	Bijlage A: Risicoprofiel per entiteit	43
B.6 Actuariële functie	23	Bijlage B: Waarderingsverschillen per entiteit	45
B.7 Uitbesteding	24	Bijlage C: Informatie met betrekking tot het eigen vermogen individuele verzekerings-entiteiten	50
B.8 Overige informatie	25	Bijlage D: SCR en MCR per entiteit	55
C Risicoprofiel	26		
C.1 Verzekeringstechnisch risico	27		
C.2 Marktrisico	27		
C.3 Tegenpartijkredietrisico	27		
C.4 Liquiditeitsrisico	27		
C.5 Operationeel risico	28		
C.6 Overig materieel risico	28		
C.7 Overige informatie	28		

Inleiding

Op 1 januari 2016 is Solvency II in werking getreden. Solvency II is een nieuw toezichtsraamwerk met daarin voorschriften voor kwantitatieve kapitaaleisen, kwalitatieve eisen met betrekking tot de bedrijfsvoering en voorschriften voor transparantie naar publiek en toezichthouder. Eén van de onderdelen betreft de jaarlijkse publicatie van Solvency II informatie via het rapport over de solvabiliteit en financiële positie (SFCR). CZ groep geeft met dit rapport over 2016 voor de eerste maal invulling aan de verplichting voor publicatie van jaarlijkse Solvency II informatie.

In dit rapport geeft CZ groep informatie over:

- haar werkzaamheden en resultaten;
- de wijze waarop CZ groep haar organisatie heeft ingericht;
- haar risicoprofiel;
- de waarderingsgrondslagen die CZ groep toepast voor het opstellen van haar balans en inzicht in haar kapitaalbeleid.

Deze SFCR is opgesteld volgens de structuur en vereisten zoals uitgewerkt in de gedelegeerde verordening (EU) 2015/35.

De toelichtingen worden cijfermatig onderbouwd aan de hand van de openbaar te maken kwantitatieve rapportagestaten (QRT's) die als bijlage op de website¹ van CZ groep zijn gepubliceerd.

Het SFCR-rapport is nieuw en komt naast het al bestaande jaarverslag (ook een publieke rapportage). Deels overlappen deze twee documenten, waardoor bepaalde informatie uit dit rapport tevens in het jaarverslag is terug te vinden. Voor de komende jaren wordt nagedacht over manieren om dit soort overlap zoveel mogelijk te voorkomen, waarbij rekening zal worden gehouden met aard en doelstelling van de verschillende rapportages.

Tenzij anders vermeld, worden alle bedragen in dit SFCR in duizenden euro's gepresenteerd.

¹ www.cz.nl

Voorwoord

Tien jaar geleden, in 2006, werd de Zorgverzekeringswet (Zvw) geïntroduceerd. Sindsdien heeft CZ groep zich tot doel gesteld een regisseurspositie in de zorg te vervullen. We geven steeds beter invulling aan deze rol en bewijzen regelmatig een koploper te zijn als het gaat om het goed, betaalbaar en toegankelijk houden van zorg. We kijken terug op diverse mijlpalen en geloven in de mogelijkheden die het zorgstelsel aan verzekerden biedt. In een tijd vol veranderingen – waarin zorginkoop steeds complexer wordt, politieke veranderingen plaatsvinden en de zorgkosten nog altijd stijgen – zien wij meer dan ooit de toegevoegde waarde van onze rol.

10 jaar Zorgverzekeringswet

De introductie van de Zvw in 2006 was de eerste stap op weg naar het huidige zorgstelsel dat gebouwd is op de pijlers van (gereguleerde) marktwerking en solidariteit. Dat jaar onderhandelden wij als zorgverzekeraar voor het eerst met aanbieders over de prijs en kwaliteit van zorg. Hoewel zorgverzekeraars pas in 2016 nagenoeg volledig risicodragend zijn geworden, heeft CZ groep dit altijd als uitgangspunt genomen. Vanaf de start van het stelsel hebben wij de maatschappelijke opdracht om zorg goed, betaalbaar en toegankelijk te houden als onze ‘license to operate’ omarmd. We willen het goed doen voor onze klanten op het gebied van prijs en kwaliteit van zorg. Al in 2005 stonden wij aan de wieg van het Gezamenlijk Preferentiebeleid voor geneesmiddelen, waarmee substantiële besparingen zijn behaald. In 2010 waren wij de eerste zorgverzekeraar die begon met selectieve inkoop (borstkankerzorg). Daarmee zetten wij de discussie in gang dat er wel degelijk kwaliteitsverschil is tussen aanbieders en dat zorg beter georganiseerd kan worden. Afgelopen jaar maakten we als eerste zorgverzekeraar de ziekenhuis tarieven openbaar en gingen we op die manier het debat aan over de

gewenste en soms geëiste transparantie en het nut daarvan. Dit zijn enkele mijlpalen waar wij met trots op terugkijken. Als zorgverzekeraar van zo'n 3,5 miljoen verzekerden en als private partij met een publiek doel kunnen we veel en doen we ook veel. Met resultaat. Het gaat ons om het bewaken van de solidariteit. Dat kan alleen als de premie betaalbaar en de kwaliteit van de zorg hoog blijft voor iedereen.

CZ groep in 2016

In 2016 hebben we ons onverminderd ingezet voor onze missie ‘Alles voor betere zorg’. We baseren de voorwaarden van ons inkoopbeleid steeds meer op de concrete waarde die zorg voor de klant oplevert. We betrekken verzekerden bij ons inkoopbeleid en bij de controle van nota's. We wonnen in april met het Catharina Ziekenhuis de Value Based Healthcare Prize 2016 voor ons zorgcontract, waarin de kwaliteit van zorg leidend is voor de beloning. We staken onze nek uit om ziekenhuis Bernhoven in Uden te faciliteren om te krimpen in omzet en de door hen geleverde zorg te verbeteren. We sloten een contract met het Zuyderland Medisch Centrum om bestaande eHealth-toepassingen te testen als substitutie van reguliere zorg. En we zetten verder in op de behandelindex, die spiegelinformatie biedt aan paramedisch zorgverleners – zoals fysiotherapeuten – om hen te stimuleren efficiënt zorg te verlenen. Dit zijn enkele voorbeelden van onze inspanningen in het zorgveld in 2016. Hiernaast werken wij hard aan het verlenen van persoonlijke, excellente dienstverlening aan onze verzekerden. Afgelopen jaar gaven onze CZ-verzekerden een 8,0 voor onze service. Een rapportcijfer dat ons inspireert om door te gaan op de ingeslagen weg van ‘service & gemak’. Ook de aanwinst van nieuwe verzekerden voor het vijfde jaar op rij (in 2016: 39.000, in 2017: 91.000) en een laag uitstroompercentage (seizoen 2016-2017 label CZ 3,7%, marktgemiddelde 6,4%) geven aan dat verzekerden vertrouwen hebben in CZ groep. Wij willen onze verzekerden verrassen door vooruit te denken en hen vanuit onze kant ook met vertrouwen te benaderen. De kracht hiervan hebben we in 2016 in bijzondere

vorm laten zien door verzekerden met betalingsproblemen zelf te laten bepalen hoe zij betalen. Een menselijk, laagdrempelig beleid waarmee we zowel voor de verzekerde als voor onze organisatie de beste resultaten behalen. In 2016 realiseerden we een omzet van 8.921 miljoen euro en een bedrijfsresultaat van 15 miljoen euro negatief. Het aanwezige eigen vermogen volgens Solvency II van CZ groep bedraagt ruim 2.500 miljoen euro. De vereiste solvabiliteit (het minimaal aan te houden kapitaal) voor onze organisatie wordt volgens de eisen van Solvency II berekend. De volgens Solvency II vereiste solvabiliteit (SCR) bedraagt ultimo van het boekjaar 1.441 miljoen euro (2015: 1.492 miljoen euro). De SCR-ratio ultimo 2016 bedraagt voor CZ groep 173%. Hiermee voldoen wij in ruime mate aan de solvabiliteitseisen. We hebben voor de basisverzekering 415 miljoen euro ingezet om de premie van 2017 minder hard te laten stijgen dan eigenlijk nodig is. Hiermee hebben we opnieuw een verlieslatende premie gesteld waarbij de noodzakelijke premiestijging op de basisverzekering beperkt is tot 7,5% (bij een eigen risico van 385 euro). Ook voor onze aanvullende verzekering hielden wij de premies laag door 21 miljoen euro van onze reserves in te zetten. Bij CZ groep gaan overreserves uiteindelijk via premiedemping terug naar onze verzekerden. Wij zijn een onderlinge waarborgmaatschappij en hebben geen winstoogmerk. Om te zorgen voor een geleidelijke premieontwikkeling spreiden we de inzet van onze overreserves over meerdere jaren. En we blijven dat doen zolang het kan.

2017 en verder

Terugkijkend op de eerste tien jaar Zorgverzekeringswet is er al veel bereikt. De wachtlijsten die er voor 2006 waren, zijn afgenomen, op farmacie en specialistische zorg is fors bespaard (zonder aan kwaliteit in te boeten), solidariteit is in het stelsel verankerd, de zorgkosten stijgen minder snel en de kwaliteit van zorg is hoog. CZ groep heeft hier op meerdere fronten aan bijgedragen en met regelmaat een verschil weten te maken. Soms door het debat aan te jagen, soms door richting te geven

en soms door zaken fundamenteel anders aan te pakken. Uitdagingen voor de toekomst zijn het meer inzichtelijk krijgen van de kwaliteit van zorg en het beheersen van de zorgkosten. We focussen ons meer en meer op kwaliteit zoals deze door een individuele patiënt wordt ervaren. Behandelingen moeten persoonlijker worden en de patiënt moet beter en meer kunnen meebeslissen. Bovendien moet er kritischer gekeken worden naar de noodzaak van behandeling. Wij pleiten daarom voor het inzetten van zogenaamd kijk- en luistergeld voor artsen, waardoor ze tijd kunnen declareren voor gesprekken met de patiënt, in plaats van alleen betaald te worden voor 'productie'. Op dit en meer zetten wij de komende jaren in. In combinatie met het verbeteren en doorontwikkelen van onze service en dienstverlening aan verzekerden, aan werkgevers en in dialoog met onze stakeholders.

Raad van Bestuur CZ groep
Tilburg, 19 mei 2017

Wim van der Meeren
Arno van Son

Informatie over de accountant en toezichthoudende autoriteit

Toezithoudende autoriteit

De Nederlandsche Bank N.V.

Toezi

cht verzekeraars

Zorgverzekeraars

Westeinde 1

1017 ZN AMSTERDAM

Accountant

Ernst & Young Accountants LLP

Cross Towers, Antonio Vivaldistraat 150

1083 HP AMSTERDAM

Op dit verslag is geen accountantscontrole toegepast

A Activiteiten en prestaties

A.1	Activiteiten	8
A.1.1	Profiel en juridische structuur van de onderneming	8
A.1.2	Strategie en doelstellingen	11
A.1.3	Actuele gebeurtenissen en onderwerpen in 2016	11
A.2	Prestaties op het gebied van ziektekostenverzekering	13
A.2.1	Verzekeringstechnisch resultaat ziektekostenverzekering	13
A.2.2	Verzekeringstechnisch resultaat ziektekostenverzekering naar branche en geografisch gebied	13
A.3	Prestaties op het gebied van beleggingen	13
A.3.1	Resultaat beleggingen	13
A.4	Prestaties op overig gebied	14
A.5	Overige informatie	14

A Activiteiten en prestaties

In dit hoofdstuk worden de activiteiten en prestaties van CZ groep toegelicht. De activiteiten staan beschreven in paragraaf A.1. De prestaties op het gebied van ziektekostenverzekering, zowel kwalitatief als kwantitatief, worden toegelicht in paragraaf A.2. De prestaties op het gebied van beleggingen volgen in paragraaf A.3. Tot slot wordt in paragrafen A.4 en A.5 verder ingegaan op overige relevante prestaties.

A.1 Activiteiten

A.1.1 Profiel en juridische structuur van de onderneming

CZ groep is een niet op winst gerichte zorgverzekeraar. CZ groep maakt zich hard voor een solidair zorgstelsel. Wij zetten ons in om zorg in Nederland te verbeteren en betaalbaar en toegankelijk te houden voor iedereen die het nodig heeft.

De kernactiviteit van CZ groep is het uitvoeren van de basisverzekering. Dit is de verplichte verzekering tegen ziektekosten. Daarnaast biedt CZ groep aanvullende verzekeringen en hebben wij specifieke producten voor werkgevers, zoals collectieve zorgverzekeringen en bedrijfsgezondheidsprogramma's. Als onderlinge waarborgmaatschappij heeft CZ groep geen winst-oogmerk. Dit betekent dat eventuele positieve resultaten niet als winst aan personen of partijen worden uitgekeerd, maar uitsluitend worden ingezet om de noodzakelijke reserves op peil te houden en om de premie voor klanten zo stabiel en laag mogelijk te houden.

Het Nederlandse zorgstelsel is gebaseerd op de driehoek verzekerde, zorgaanbieder en zorgverzekeraar. De overheid bepaalt de inhoud van de basisverzekering en legt jaarlijks de belangrijkste kaders vast: welke zorg vergoed wordt,

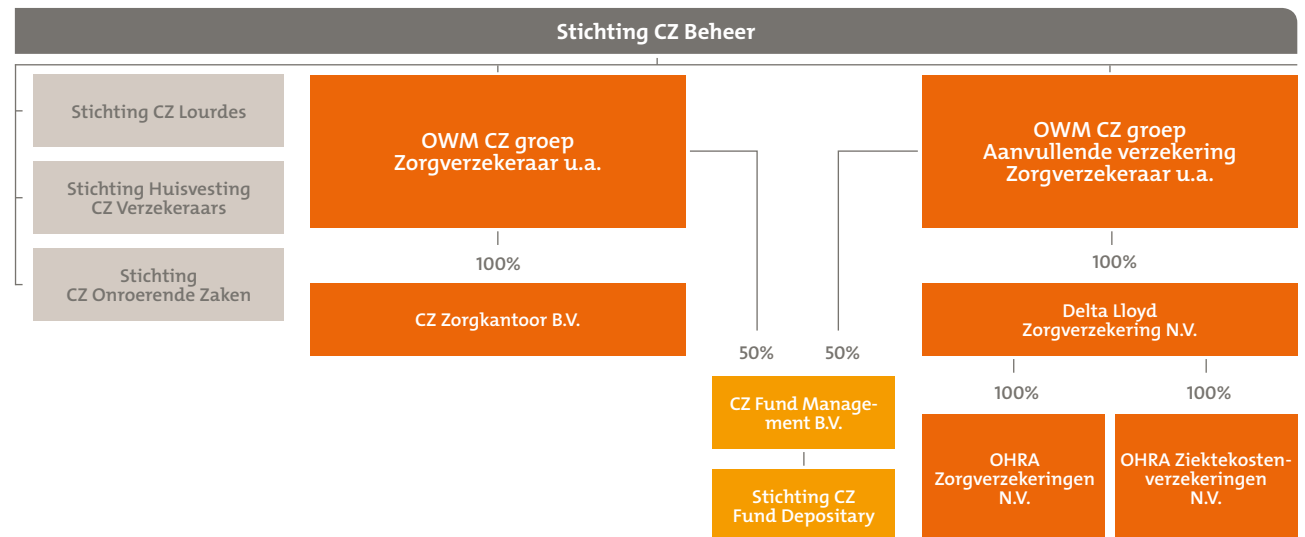
hoeveel deze zorg in totaal mag kosten (het 'macro budgettair zorgkader'), hoe hoog het verplichte eigen risico is en wat de eigen bijdrage is voor bepaalde soorten zorg. De zorgverzekeraar voert binnen deze kaders de basisverzekering uit. CZ groep neemt vanuit deze positie een regisseursrol op zich. Doordat wij voor veel klanten tegelijk inkopen, kunnen zij zich hard maken voor goede, betaalbare en toegankelijke zorg. In de gesprekken met zorgverleners komen thema's aan de orde als het centraal stellen van de patiënt, het maken van goede afspraken tussen zorgverleners onderling en doelmatigheid.

CZ groep levert toegevoegde waarde aan verzekerden door hen te begeleiden en wegwijs te maken in zorg en door hun belangen in het zorginkoopbeleid mee te nemen. CZ groep informeert hen zo optimaal mogelijk en stelt hen in staat keuzes te maken in hun zorgproces. Zo komen zij goed beslagen ten ijs bij hun zorgverlener(s). Dit alles doet CZ groep op een manier die bij ons past: met lef, betrokkenheid en visie.

Naast het merk CZ voert CZ groep ook de basisverzekering(en) en aanvullende verzekering(en) van de merken Delta Lloyd en OHRA. CZ groep is verzekeraar/risicodragers van Delta Lloyd Zorgverzekering N.V., OHRA Ziektekostenverzekeringen N.V. en OHRA Zorgverzekeringen N.V. Het totale marktaandeel is 21 procent. De zorgverzekeringen van Delta Lloyd en OHRA worden door Delta Lloyd Groep gedistribueerd.

Onder CZ groep behoren alle entiteiten die behoren tot de Stichting CZ Beheer. Hieronder vallen verschillende rechtspersonen, waaronder twee onderlinge waarborgmaatschappijen waarin alle werkzaamheden ten aanzien van ziektekostenverzekeringen zijn ondergebracht. CZ groep past het beginsel van 'personele unie' toe in de bestuurlijke en toezichhoudende organen. De stichting CZ Beheer is de 'holding' waarin de personele unie over alle rechtspersonen heen samenkomt. In deze stichting vinden geen commerciële, verzekerings-technische of andere activiteiten plaats. In 2016 hebben geen wijzigingen in de juridische structuur plaatsgevonden.

Figuur 1: Juridische structuur van CZ groep

Tot CZ groep behoren de volgende juridische entiteiten met per entiteit een omschrijving van de activiteiten van de entiteit:

- De Onderlinge Waarborgmaatschappij CZ groep Zorgverzekeraar U.A. is een verzekeraar voor ziektekosten, die de wettelijk verplichte verzekering voortvloeiend uit de Zorgverzekeringswet (Zvw) uitvoert.
- CZ groep is in zes regio's concessiehouder voor de Wet langdurige zorg (Wlz). CZ groep regelt in deze regio's via CZ Zorgkantoor de Wlz-zorg voor alle inwoners, ongeacht of zij CZ-verzekerde zijn of niet. Het gaat hierbij zowel om zorg in natura als om persoonsgebonden budgetten (pgb's). CZ Zorgkantoor informeert en adviseert klanten over de zorg die nodig is en bemiddelt als een klant een klacht heeft over een zorgverlener.
- De Onderlinge Waarborgmaatschappij CZ groep Aanvullende verzekering Zorgverzekeraar U.A. is een verzekeraar van ziektekosten die zorg draagt voor voorzieningen die niet tot het wettelijk verstrekkingenpakket van de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet langdurige zorg (Wlz) behoren.
- Delta Lloyd Zorgverzekering N.V. is een verzekeraar voor ziektekosten, die de wettelijk verplichte verzekering voortvloeiend uit de Zorgverzekeringswet uitvoert en tevens aanvullende ziektekostenverzekeringen voert.
- OHRA Ziektekostenverzekeringen N.V. is een verzekeraar voor ziektekosten, die de wettelijk verplichte verzekering voortvloeiend uit de Zorgverzekeringswet uitvoert en tevens aanvullende ziektekostenverzekeringen voert.
- OHRA Zorgverzekeringen N.V. is een verzekeraar voor ziektekosten, die de wettelijk verplichte verzekering voortvloeiend uit de Zorgverzekeringswet uitvoert.
- CZ Fund Management B.V. is een besloten vennootschap die optreedt als beheerder van het niet onder AFM-toezicht staande besloten fonds voor gemene rekening CZ Beleggingsfonds.

- Stichting CZ Fund depositary is een stichting die optreedt als bewaarder voor het niet onder AFM-toezicht staande besloten fonds voor gemene rekening CZ Beleggingsfonds in overeenstemming met de fondsvoorwaarden.
- Stichting CZ Lourdes is een stichting voor het organiseren en financieren van bedevaarten.
- Stichting Huisvesting CZ Verzekeraars is een stichting die het kantoorpand Ringbaan West 236 te Tilburg, in gebruik bij CZ groep, exploiteert.
- Stichting CZ Onroerende Zaken is een nagenoeg lege stichting die het kantoorpand Chasséveld 17 te Breda exploiteerde.

In de tabel op de volgende pagina worden de financiële kerncijfers van CZ groep weergegeven.

Tabel 1

Kerncijfers CZ groep²					
(x 1.000.000 euro)	2016	2015	2014	2013	2012
Premies en bijdragen	8.921	8.967	8.377	8.099	7.805
Per verzekerde	€ 2.548	€ 2.596	€ 2.468	€ 2.402	€ 2.351
Uitkeringen ziektekosten	8.816	8.528	7.645	7.486	7.058
Als % van de premies en bijdragen	99%	95%	91%	92%	90%
Per verzekerde	€ 2.518	€ 2.470	€ 2.253	€ 2.221	€ 2.126
Mutatiepercentage	2%	10%	1%	4%	1%
Distributiekosten ³	163	158	149	159	149
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren ⁴	4	21	12	25	10
Overige beheerskosten	169	159	163	156	157
Totale bedrijfskosten	336	338	324	340	316
Als % van de premies en bijdragen	3,8%	3,8%	3,9%	4,2%	4,1%
Per verzekerde	€ 96	€ 97	€ 94	€ 100	€ 94
Resultaat technische rekening	-88	-30	142	128	412
Resultaat niet-technische rekening	73	42	173	63	106
Totaal resultaat	-15	12	315	191	518
Eigen vermogen volgens Solvency II	2.500	2.516	2.467	2.199	-
Vereist vermogen (SCR)	1.441	1.492	1.468	1.163	-
Uit te keren ziektekosten op 31-12	1.891	2.289	2.365	2.785	3.502
Als % van de uitkeringen	21%	27%	31%	37%	50%
Gemiddeld aantal verzekerden ⁵	3.537.166	3.487.300	3.425.700	3.401.500	3.348.900
Mutatiepercentage	1,4%	1,8%	0,7%	1,6%	-2,5%
Marktaandeel per 1-7 ⁶	21%	20%	20%	20%	20%
Gemiddeld aantal medewerkers (FTE)	2.612	2.633	2.584	2.502	2.462
Aantal verzekerden per medewerker	1.354	1.324	1.326	1.360	1.360

² De cijfers gepresenteerd in deze tabel zijn gebaseerd op BW2 titel 9 principes.

³ In de distributiekosten van de zorgverzekeraar-N.V.'s OHRA en Delta Lloyd is de integrale vergoeding aan Delta Lloyd Groep overeenkomstig de distributieovereenkomst inbegrepen.

⁴ Vanaf 2013 is de compensatie ZiNL geherrubriceerd onder de overige beheerskosten.

⁵ Hierin zijn 35.900 verdragsverzekerden wonend in Nederland begrepen, waarvan de uitkeringen van ziektekosten ten laste komen van Zorginstituut Nederland (ZiNL) (2015 33.900). In de bedragen per verzekerde zijn deze alleen berekend in de kosten van beheer en verzekerden per medewerker. Voor de andere kerncijfers is de gemiddelde stand van 3.501.300 gebruikt.

⁶ In Nederland.

A.1.2 Strategie en doelstellingen

Missie

Wij helpen de klant de best mogelijke zorg te krijgen tegen een stabiele lage premie en sturen gelijktijdig actief op 'de zorg' om de kwaliteit te verhogen, kosten te beheersen en beschikbaarheid te garanderen. Onze missie dragen we uit in de maatschappij en naar al onze klanten.

Visie

Om zorg nu én op lange termijn breed toegankelijk, goed en betaalbaar te houden, sturen we via de inkoop van zorg voor onze verzekerden op kostenbeheersing, kwaliteit en innovatie in zorg. Wij voelen een grote verantwoordelijkheid ten aanzien van onze rol in het zorgstelsel en treden daarom als regisseur op. De regisseur helpt klanten goede zorg te krijgen en organiseert dit. Dit doen we door via inkoop bij zorgverleners te sturen op verbeteringen en door onze verzekerden actief te begeleiden op alle momenten dat zij zorg nodig hebben.

Kernwaarden

In alles wat CZ groep doet, is zij verantwoordelijk, daadkrachtig en betekenisvol.

CZ groep is verantwoordelijk voor het beschikbaar houden van goede zorg voor mensen die het nodig hebben. Daarom neemt CZ groep soms moeilijke beslissingen en wegen we het individueel en collectief belang, de korte en lange termijn, tegen elkaar af. CZ groep legt haar beleid uit en communiceert eerlijk, helder en open met haar klanten en andere belanghebbenden.

CZ groep maakt het verschil voor haar klanten en stimuleert vernieuwing in de zorg waar nodig. Daarom treedt CZ groep daadkrachtig op bij het realiseren van kwaliteitsverbetering

en kostenbeheersing in de zorg en bij het begeleiden van haar klanten. CZ groep streeft naar het beste resultaat, voor de samenleving als geheel en voor haar klanten in het bijzonder.

In alles wat wij doen willen wij betekenisvol zijn. Voor onze klanten en voor de Nederlandse samenleving. CZ groep heeft oog voor wat er in haar omgeving speelt en luistert naar belangen van anderen. Het bestaansrecht van CZ groep is de uitdagingen in de zorg het hoofd te bieden en verbeteringen te realiseren die echt het verschil maken voor onze klanten, zowel individueel als collectief.

Strategie en doelen

De strategie van CZ groep is gericht op het creëren van waarde voor de klant en waarde voor de maatschappij. Voor het creëren van waarde voor de klant richt CZ groep zich op kwaliteit van zorg (de prestatie) en prijs. Op het gebied van prestatie sturen we op betere toegang, betere kwaliteit en meer comfort. Op het vlak van prijs richt CZ groep zich op het beheersen van de zorgkosten en het verlagen van organisatiekosten. Voor het creëren van waarde voor de maatschappij gaat het om het goed inspelen op de rol die (met de Zorgverzekeringswet) van CZ groep wordt gevraagd. De inspanningen van CZ groep moeten ertoe leiden dat de kwaliteit van zorg stijgt en dat zorg beschikbaar blijft in de toekomst. CZ groep zet in op het verbeteren van haar functie als kostenbeheerser zodat de zorgkosten minder hard stijgen. Daarnaast besteedt CZ groep aandacht aan het gezond houden van mensen.

CZ groep vertaalt strategie in zes strategische doelen:

1. de klant helpen de beste zorg in brede zin te krijgen;
2. waarborgen van service en gemak in contacten met CZ groep;
3. de best mogelijke zorg realiseren;
4. draagvlak creëren voor regisseursrol;
5. sturen op een stabiele, lage premie;
6. sturen op een gezonde financiële positie.

Realisatie

De strategie om onze doelen te bereiken hebben we concreet gemaakt in een Veranderkalender en een Optimalisatiekalender. De Veranderkalender omvat strategische speerpunten die zorg dragen voor een toekomstbestendige organisatie. De Optimalisatiekalender betreft ons fundament en laat prestatie-indicatoren zien waarmee we onze bestaande werkprocessen en organisatie steeds verbeteren. Op beide fronten zetten we ons in om onze missie waar te maken.

Strategische programma's

Binnen de organisatie heeft CZ groep een aantal zorgthema's als 'strategisch programma' gekenmerkt. Het betreft thema's die spelen in de maatschappij, van belang zijn voor onze verzekerden en waarop wij als zorgverzekeraar aantoonbaar van waarde kunnen zijn. In 2016 hebben we op 'Dementie' en 'Wondzorg' al laten zien wat we integraal voor klanten en de zorg kunnen bereiken. De komende jaren zullen wij op 'My best treatment', 'Persoonlijk begeleiden' en 'eHealth' hetzelfde doen.

A.1.3 Actuele gebeurtenissen en onderwerpen in 2016

Toenemend gat tussen kostendekkende premie en werkelijke premie

De zorgkosten in Nederland blijven stijgen en daarmee hangt samen dat de premie van de zorgverzekering moet stijgen. De afgelopen jaren zetten wij overreserves in om de noodzakelijke premiestijging te dempen. Zo lang het kan, blijven we dit doen. Jaarlijks worden wij voor het dilemma gesteld wat een verstandige inzet van de overreserves voor premiedemping is. Want hoewel veel teruggeven in een jaar aantrekkelijk lijkt, levert het in een volgend jaar een zeer sterke stijging van de premie op. En bij dit soort schommelingen zijn verzekerden van CZ groep niet gebaat. In 2016 verwachtte de minister van VWS een hogere inzet van reserves dan dat

wij – en andere zorgverzekeraars – verstandig vonden. De door de minister verwachte inzet voor 2017 zou namelijk een premiestijging van meer dan twintig procent in 2018 veroorzaken. De kosten van zorg nemen niet af en het gat tussen een kostendekkende premie en de werkelijke premie is inmiddels groot. CZ groep geeft alle overreserves via premiedemping terug aan haar verzekerden, maar om te zorgen voor een geleidelijke premieontwikkeling doet zij dat verdeeld over meerdere jaren.

Transparantie over ziekenhuistarieven

CZ groep publiceerde in 2016 als eerste zorgverzekeraar de tarieven van ziekenhuizen en zelfstandige behandel-centra (zbc's), een initiatief dat aarzelend gevolgd werd door enkele andere zorgverzekeraars en enkele ziekenhuizen. Het gaat hierbij om tarieven tot 885 euro, omdat die tarieven effect hebben op de portemonnee van de klant (het hoogste eigen risico). De roep om transparantie in de zorg is enorm. Verschillende partijen, waaronder belangenverenigingen en de politiek, vragen zorgverzekeraars om meer openheid van zaken, bijvoorbeeld als het gaat om tarieven die betaald worden aan zorgaanbieders. CZ groep vindt dat klanten mogen en zelfs moeten weten wat zorg kost. We zien ons hierbij echter voor het dilemma geplaatst dat de informatie voor iedereen begrijpelijk en betekenisvol moet zijn, maar dat de in de zorg beschikbare informatie vaak complex en niet altijd eenvoudig te begrijpen is. CZ groep streeft ernaar relevante informatie te bieden en deze zodanig te presenteren, dat het daadwerkelijk haar klanten helpt bij het maken van goed afgewogen keuzes in de zorg.

Gebruik van behandelindex als graadmeter

Veel klanten van CZ groep krijgen paramedische zorg, zoals fysio- of oefentherapie, logopedie, ergotherapie of diëtetiek. Het aantal behandelingen dat nodig is voor een bepaalde klacht kan per zorgverlener soms behoorlijk verschillen.

Om zorgverleners kritisch te laten kijken naar hun eigen behandeling en onnodige zorg te voorkomen, werkt CZ groep met een behandelindex. Met deze index kunnen behandelaren zien hoeveel zij afwijken van het landelijk gemiddelde als het gaat om de behandeling van vergelijkbare patiëntengroepen en klachten. Wanneer een behandelaar structureel meer behandelingen nodig heeft voor een bepaalde klacht dan zijn collega's, gaan wij het gesprek hierover aan. Wij zetten de behandelindex in om fysiotherapeuten te stimuleren de zorg te leveren die nodig is. Niet meer zorg maar zeker ook niet minder. De inzet van dit beheersinstrument levert ons potentieel reputatieschade op, want de behandelindex als stuurmiddel voor zorginkoop stuit op weerstand bij nogal wat fysiotherapeuten. Onder het mom 'De zorgverzekeraar uit de behandelkamer' stelt een deel van hen dat de verzekerde niet krijgt waar hij voor betaalt. CZ groep stelt: "Als wij werkelijk onze verzekerden tekort zouden doen, zou de verontwaardiging terecht zijn. Wij zien echter regelmatig onverklaarbare verschillen in het aantal behandelingen dat fysiotherapeuten kiezen in te zetten voor een zelfde aandoening. Dit gaat in sommige gevallen ten koste van het schaarse, gemeenschappelijke zorggeld. Daarom zetten wij de behandelindex in. Noodzakelijke zorg moet altijd geleverd worden, maar zorgverleners moeten scherp zijn op wat nodig is. Zeker als deze zorgverleners zowel voor het stellen van de diagnose als voor de uitvoering van de behandeling bepalend zijn en er financieel belang bij hebben. Wij blijven hier het gesprek over aangaan".

Sociaal debiteurenbeleid

In de afgelopen vijf jaar heeft CZ groep de verliezen wegens wanbetalingen met de helft weten terug te brengen door een persoonlijke benadering van klanten met een betalingsachterstand. Hierdoor zijn er op maat gesneden oplossingen mogelijk. Bij een achterstand van meer dan een maand gaan wij met de klant in gesprek om samen op een flexibele manier

een oplossing te vinden. Zo proberen we te voorkomen dat de betalingsachterstand een schuld wordt en de klant dieper in de problemen komt. Sinds 2016 kunnen verzekerden niet alleen telefonisch, maar ook via MijnCZ een betalingsregeling aanvragen, waarbij ze zelf het bedrag en het aantal termijnen kunnen aangeven.

Contractering Bernhoven

In 2016 sloot CZ groep een vernieuwend contract voor vijf jaar met ziekenhuis Bernhoven, waarmee het ziekenhuis een nieuwe werkwijze kan bekostigen die de zorgkosten structureel omlaag brengt en de kwaliteit verbetert. Bernhoven wil minder maar wel betere zorg gaan verlenen, passend bij zijn functie als regionaal ziekenhuis. Onder andere door meer specialisten op de spoedeisende hulp in te zetten; dit leidt tot snellere diagnoses, minder complicaties en minder opnames. Ook krijgen patiënten meer voorlichting over de voor- en nadelen van een chirurgische ingreep en welke alternatieven er zijn, met als gevolg dat ze beter passende keuzes voor zichzelf maken. Dit levert meer doelmatige zorg op, maar zorgt ook voor minder omzet voor het ziekenhuis. Dankzij het contract met CZ groep en collegaverzekeraar VGZ kan Bernhoven de komende vijf jaar zonder financiële risico's de veranderingen doorvoeren.

Zuyderland Living Lab

Zuyderland Medisch Centrum is sinds begin 2016 het Living Lab van CZ groep. Dit betekent dat het ziekenhuis en CZ groep in de praktijk onderzoeken hoe ze bestaande zorgvormen kunnen vervangen door of aanvullen met effectieve eHealth-toepassingen. Bij voorkeur gaat het om projecten die niet alleen de tevredenheid en kwaliteit voor de patiënt vergroten, maar ook een efficiënter proces opleveren. De eerste pilot die van start is gegaan, biedt patiënten met borstkanker de mogelijkheid om vanuit huis virtueel contact te hebben met het oncologisch centrum van Zuyderland.

Herinrichting prostaatankerzorg

De Duitse Martini-Kliniek in Hamburg is een inspirerend voorbeeld als het gaat om prostaatankerzorg. Daar heeft specialisatie van deze zorg geleid tot betere resultaten en minder complicaties zoals incontinentie en impotentie. Artsen meten voortdurend de kwaliteit van zorg, maken dit intern bespreekbaar en transparant naar buiten. CZ groep wil het voorbeeld van de Martini-Kliniek volgen en de prostaatankerzorg in Nederland verbeteren door deze in regionale netwerken te organiseren. In 2016 zijn we gestart met een verkenning. We zijn de dialoog aangegaan met partijen om te kijken naar verbetermogelijkheden om te komen tot hoogwaardige integrale prostaatankerzorg.

A.2 Prestaties op het gebied van ziektekostenverzekering⁷

A.2.1 Verzekeringstechnisch resultaat ziektekostenverzekering

CZ groep realiseerde een omzet van 8.921 miljoen euro (2015: 8.967 miljoen euro). Het verzekeringsresultaat is 88 miljoen euro negatief (2015: 30 miljoen euro negatief). Dit bestaat uit een verzekeringsresultaat op de basisverzekering van 64 miljoen euro negatief (2015: 50 miljoen euro negatief) en op de aanvullende verzekering van 27 miljoen euro negatief (2015: 19 miljoen euro positief) en een opbrengst van 3 miljoen euro op de Wlz en overige resultaten. Het negatieve verzekeringsresultaat is een gevolg van het streven van CZ groep een stabiele lage premie te bieden. Conform het premie- en kapitaalbeleid geeft CZ groep haar reserves boven de bandbreedte van haar streefsolvabiliteit via de premie terug aan verzekerden. In dit kader heeft CZ groep de premies vanaf 2014 niet-kostendekkend aangeboden.

⁷ De cijfers gepresenteerd in deze paragraaf zijn gebaseerd op BW2 titel 9 principes.

Tabel 2: Verzekeringstechnisch resultaat

Verkorte opstelling resultaat CZ groep		
(x 1.000.000 euro)	2016	2015
Premies en bijdragen	8.921	8.967
Wijziging voorziening lopende risico's	139	-136
Toegerekende beleggingsopbrengsten	4	5
Uitkeringen ziektekosten	-8.816	-8.528
Bedrijfskosten	-336	-338
Verzekeringstechnisch resultaat	-88	-30
Beleggingsopbrengsten	77	47
Toegerekende beleggingsopbrengsten	-4	-5
Totaal financieel resultaat	-15	12

Premies en bijdragen

De gemiddelde premie en bijdragen per verzekerde bedragen 2.548 euro (2015: 2.596 euro). De uitkeringen ziektekosten namen toe met 3,4%. De uitkeringen ziektekosten per verzekerde bedragen 2.518 euro (2015: 2.470 euro).

Wijziging voorziening lopende risico's

De wijziging voorziening voor lopende risico's betreft de mutatie in de voorziening voor negatieve resultaten op (collectieve) verzekeringscontracten in verband met de voorcalculatorische niet-kostendekkende premie.

Bedrijfskosten

De bedrijfskosten (exclusief nota-afhandelingskosten) bedragen 336 miljoen euro (2015: 338 miljoen euro). Dit is een afname van 0,6%. CZ groep let scherp op de kosten die zij als organisatie maakt; die liggen daardoor structureel onder het gemiddelde van de markt.

A.2.2 Verzekeringstechnisch resultaat ziektekostenverzekering naar branche en geografisch gebied

Omdat CZ groep zich alleen richt op de zorgverzekeringsmarkt is er geen nadere indeling naar branche opgenomen.

Geografisch gezien is CZ groep volledig op Nederland georiënteerd. Resultaten worden nagenoeg geheel in Nederland gerealiseerd. Een zeer klein deel van de verzekerden van CZ groep (circa 1%) woont buiten Nederland maar is wel bij CZ groep verzekerd, omdat zij wettelijk op basis van hun hoofdinkomen in Nederland verplicht zijn een Nederlandse zorgverzekering af te sluiten. CZ groep heeft op geen enkel vlak doelstellingen of ambities op buitenlands gebied. Daar Nederland dan ook het enige wezenlijke geografische gebied is waar CZ groep haar bedrijf uitoefent, is in deze kwalitatieve rapportage geen nadere geografische toelichting of specificatie opgenomen.

A.3 Prestaties op het gebied van beleggingen⁷

A.3.1 Resultaat beleggingen

Het beleggingsresultaat bedraagt 77 miljoen euro (2015: 47 miljoen euro), inclusief interest en onder aftrek van de hieraan gerelateerde beheerkosten. Het rendement op het totaal gemiddeld belegd vermogen bedraagt daarmee 2,1% (2015: 1,2%). Vanaf 2016 heeft CZ groep een nieuwe participatie in het subfonds hypotheek ter verdere invulling van het beleggingsbeleid.

Tabel 3

Beleggingsresultaat		
	2016	2015
Resultaten uit deelnemingen	-	-64
Opbrengsten uit beleggingen	35.656	41.160
Gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	-2.163	37.804
Niet gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	47.159	-28.089
Beheerkosten en interest lasten	-3.672	-4.038
Netto opbrengsten uit beleggingen	76.980	46.773

De belangrijkste oorzaken voor de verschillen tussen 2016 en 2015 zijn:

- Lagere gerealiseerde opbrengsten uit beleggingen doordat er geen grote posities van aandelen zijn verkocht in 2016.
- Hogere niet gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen door voornamelijk grote stijging van de aandelenmarkten. De aandelenkoersen stegen vooral in Q4-2016 door de stijging van de olieprijs en goede macro-economische cijfers en de verkiezingsuitslag in Amerika. De financiële markten reageerden positief omdat Amerika een zeer ruim begrotingsbeleid wil gaan voeren. Uiteindelijk is 2016 afgesloten met een zeer positief resultaat (ruim 11% stijging) op aandelen.

Tabel 4

Opbrengsten per beleggingscategorie		
	2016	2015
Opbrengst gebouwen en terreinen	3.412	-6.087
Dividenden	9.335	9.004
Interestbaten vastrentende waarden	24.417	33.573
Opbrengst andere financiële beleggingen	-1.296	775
Overige interestbaten	-212	3.895
	35.656	41.160

Door het negatieve rentepercentage op de geldmarkt is de opbrengst van andere financiële beleggingen negatief.

CZ groep belegt niet in securitisaties.

A.4 Prestaties op overig gebied

CZ groep heeft geen overige materiële inkomsten en kosten.

A.5 Overige informatie

Alle relevante informatie is in de voorgaande paragrafen aan de orde gekomen.

B Bestuurssysteem

B.1	Algemene informatie over het bestuursysteem	16
B.1.1	Organisatiestructuur	16
B.1.2	Bestuur en beleidsbepaling	16
B.1.3	Toezicht en klankbordfunctie	17
B.1.4	Beloningsbeleid	18
B.2	Deskundigheids- en betrouwbaarheidsvereisten	19
B.3	Risicomanagementsystemen inclusief de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit	19
B.3.1	Inleiding	19
B.3.2	Beschrijving van het risicomanagementsysteem	20
B.4	Intern controlesysteem	21
B.4.1	Intern controlesysteem CZ groep	21
B.4.2	Compliance	21
B.5	Interne auditfunctie	22
B.6	Actuariële functie	23
B.7	Uitbesteding	24
B.8	Overige informatie	25

B Bestuurssysteem

Dit hoofdstuk beschrijft het bestuursysteem binnen CZ groep. Paragraaf B.1 geeft algemene informatie over het bestuursysteem. In paragraaf B.2 wordt beschreven hoe wordt omgegaan met de vereisten met betrekking tot deskundigheid en betrouwbaarheid. Vervolgens wordt in de paragrafen B.3 tot en met B.6 uiteengezet hoe invulling is gegeven aan de interne beheersing onder Solvency II. Daarna volgt in paragraaf B.7 een beschrijving van het uitbestedingsbeleid.

Het governancestelsel van CZ groep is adequaat ingericht en in werking. Ten behoeve hiervan voert de Interne Audit Dienst (IAD) elke twee jaar een audit uit naar het governancestelsel binnen CZ groep. De laatste audit is eind 2016 uitgevoerd, met positief resultaat. CZ groep voldoet aan alle geldende normen uit de Solvency II regelgeving. Daarnaast voldoet CZ groep aan alle geldende wet- en regelgeving voor een zorgverzekeraar. Dit is ook bevestigd in de audit die de IAD eind 2016 heeft uitgevoerd.

B.1 Algemene informatie over het bestuursysteem

B.1.1 Organisatiestructuur

Voor een zorgvuldige bedrijfsvoering en een transparant en efficiënt toezicht op het bestuur, hanteert CZ groep het model van de structuurvennootschap. CZ groep heeft een Raad van Commissarissen (RvC) en een Raad van Bestuur (RvB). Daarnaast heeft CZ groep, omdat het een onderlinge waarborgmaatschappij (OWM) is, als hoogste bestuurlijke orgaan een Ledenraad. De bestuurlijke en toezichthoudende taken en verantwoordelijkheden zijn evenwichtig verdeeld over de RvB, de RvC en de Ledenraad. De RvB bestuurt de rechtspersonen en heeft de dagelijkse leiding en legt hierover en over de gevoerde strategie en

het risicomanagement verantwoording af. De RvC houdt toezicht op de RvB en de algemene gang van zaken en adviseert de RvB. De Ledenraad heeft een onafhankelijke positie met vastgelegde taken en bevoegdheden. Op deze manier hebben verzekeren voldoende inbreng binnen CZ groep.

Hieronder wordt de rol van deze organen verder uitgewerkt aan de hand van een verdeling tussen dagelijks bestuur en beleidsbepaling en toezicht. Figuur 2 geeft een totaaloverzicht van de organisatiestructuur.

Figuur 2: Organisatiestructuur CZ groep

B.1.2 Bestuur en beleidsbepaling

De RvB is belast met het besturen van de onderneming, hetgeen onder meer inhoudt dat de RvB verantwoordelijk is voor de realisatie van de doelstellingen van de onderneming, de strategie en de daaruit voortvloeiende resultaatontwikkeling.

De RvB bestaat uit twee leden die gezamenlijk en elk afzonderlijk verantwoordelijk zijn voor de besturing van de organisatie (collegiaal bestuur). Ten aanzien van risicobeheer ligt de eindverantwoordelijkheid bij de voorzitter van de RvB. In 2016 hebben er geen mutaties plaatsgevonden ten aanzien van samenstelling van RvB.

CZ groep waarborgt een zorgvuldige besturing door de organisatie conform het 'Three Lines of Defence'-model in te richten.

Figuur 3: 'Three Lines of Defence'-model binnen CZ groep

Binnen het 'Three Lines of Defence'-model wordt van de eerste lijn (de primaire lijnfuncties) verwacht dat zij hun risico's kennen en (aantoonbaar) beheersen. De tweede lijn (vooral Governance, Risk & Compliance ofwel GRC) levert daarvoor de structuren en monitort (direct of indirect) het gebruik daarvan. De derde lijn (de Interne Audit Dienst) stelt daarbij vast of dit model werkt en leidt tot een effectief aangetoonde beheersing. Dit doet de IAD door de werking van de beheersmaatregelen te toetsen.

De RvB maakt in besluitvorming gebruik van specifieke (advies)commissies die rechtstreeks aan de RvB rapporteren, te weten:

- de beleggingscommissie: adviseert de RvB op het gebied van vermogensbeheer;
- de liquiditeitencommissie: adviseert de RvB ten aanzien van de liquiditeitspositie;
- het overleg zorgkostenresultaat: licht de RvB in over de zorgkostenontwikkelingen en het bijbehorende effect op het resultaat;
- het premieoverleg: adviseert de RvB ten aanzien van de jaarlijkse premiestelling;
- het strategieoverleg: adviseert de RvB op het gebied van strategische ontwikkelingen en de invulling van de strategie;
- commissie zorgthema's: zorgt voor het managen van en het adviseren van de RvB omtrent strategische zorgprogramma's.

Daarnaast wordt de RvB in het dagelijkse besturen van CZ groep ondersteund door het Concern Management Team (CMT). Dit CMT bestaat, naast de secretaris van de Raad van Bestuur, uit de directeuren van:

- divisie Marketing & Verkoop;
- divisie Verzekerden & Service;
- divisie Operations;
- divisie Zorg;
- divisie Financiën;
- divisie ICT / Informatie Project Management (IPM);
- divisie Interne Audit Dienst (IAD); en
- afdeling Governance, Risk & Compliance (GRC).

Het CMT kent eveneens voor specifieke onderwerpen (advies) commissies, te weten:

- productontwikkeling: adviseert CMT / RvB over de introductie van nieuwe producten;
- productonderhoud: adviseert CMT / RvB over wijzigingen in bestaande producten;
- de IV-keten: adviseert CMT / RvB ten aanzien van de ICT-projectportfolio.

Alle commissies kennen een multidisciplinaire bezetting en zijn nadrukkelijk ingericht conform het 'Three Lines of Defence'-model. Dat wil zeggen dat de onafhankelijke tweedelijnsfunctie, de afdeling GRC, altijd bij de adviezen van deze commissies betrokken is.

Sleutelfuncties

CZ groep kent de volgende sleutelfuncties:

- leden Raad van Bestuur;
- Concern Compliance Officer (compliancefunctie Solvency II);
- directeur divisie IAD (interne auditfunctie Solvency II);
- hoofd afdeling GRC (riskmanagement en actuariële functie Solvency II);
- woordvoerder / reputatiemanager;
- hoofd Juridische Zaken (JZ);
- overige CMT-leden.

Deze sleutelfuncties zijn vastgesteld door een interne definitie. De sleutelfuncties binnen CZ groep behelzen dan ook meer functies dan conform Solvency II regelgeving als zodanig is aangemerkt. De gehanteerde definitie binnen CZ groep is:

'Een sleutelfunctie is een functie die binnen de organisatie en voor het nastreven van de strategie van essentieel belang is. Kenmerkend voor een sleutelfunctie is dat de vereiste kennis en kunde over het algemeen schaars is. Voor de organisatie is het niet of nauwelijks mogelijk om binnen afzienbare tijd een functionaris zelf op te leiden. In beginsel is het minimale opleidingsniveau HBO / WO en is ervaring binnen de functie en/of financiële dienstverlening zeer wenselijk dan wel vereist.'

Voor de vier Solvency II-sleutelfuncties (audit-, actuariële, compliance- en riskmanagementfunctie) binnen CZ groep zijn per functie de invulling en opzet in een charter vastgesteld. Deze charters geven de bijbehorende sleutelfuncties de nodige

bevoegdheid, middelen en operationele zelfstandigheid om hun taken te verrichten, te rapporteren en adviezen uit te brengen aan de RvB en RvC. Deze vier Solvency II sleutelfuncties worden in dit hoofdstuk (waar toepasselijk) nader toegelicht.

B.1.3 Toezicht en klankbordfunctie

Ledenraad

De Ledenraad is het hoogste bestuursorgaan van CZ groep. De leden vertegenwoordigen de verzekerden en denken vanuit dat perspectief mee over het beleid van CZ groep. Ook zetten zij onderwerpen op de gespreksagenda met de RvB en RvC. De Ledenraad heeft, naast een aantal specifieke wettelijke taken, namens achterban (de verzekerden / leden van CZ groep) een klankbordfunctie voor het beleid. De onafhankelijke positie en bevoegdheden van de Ledenraad waarborgen dat de klanten van CZ groep voldoende invloed hebben. De Ledenraad geeft in deze rol onder meer gevraagd en ongevraagd advies aan de RvB. Specifieke wettelijke taken en bevoegdheden van de Ledenraad zijn onder meer het benoemen van de leden van de RvC, het wijzigen van statuten of ontbinden van de juridische entiteit en het vaststellen van de jaarrekening.

Raad van Commissarissen

De RvC houdt toezicht op het gevoerde beleid van de RvB en de algemene gang van zaken en staat de RvB met raad terzijde. De RvC oefent toezicht uit op de strategie, leiding en organisatie en het vermogensbeheer en bewaakt dat de bestuurlijke plichten adequaat worden nageleefd en dat de RvB zich voldoende inspant om invulling te geven aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid als goed verzekeraar. De RvC geeft gevraagd en ongevraagd advies en vergadert volgens een tevoren vastgesteld schema ten minste vier maal per jaar.

De RvC van CZ groep bestaat uit vijf posities. In 2016 was tot 1 april een positie vacant, deze is ingevuld met een benoeming voor vier jaar. De overige vier posities waren permanent bezet.

De individuele leden en de RvC als geheel hebben de kwaliteiten en expertise die CZ groep in zijn bestuurlijke uitgangspunten heeft vastgelegd. Alle leden van de RvC zijn door De Nederlandsche Bank (DNB) getoetst op geschiktheid (deskundigheid en betrouwbaarheid).

De RvC heeft twee commissies: de Audit-Risk Commissie (ARC) en de Remuneratie-/ Benoemingscommissie, die hieronder nader worden beschreven.

Audit-Risk Commissie (ARC)

De ARC wordt gevormd door twee leden van de RvC. De ARC bespreekt risicorapportages, financiële en verzekerings-technische rapportages en let op compliance. Ook houdt de ARC externe ontwikkelingen in de gaten die van invloed kunnen zijn op CZ groep en bespreekt die tijdens vergaderingen met de RvB en de directeuren Financiën en IAD en het hoofd GRC. Bij een aantal onderwerpen is ook de externe accountant aanwezig. De ARC rapporteert bevindingen aan de voltallige RvC. Verder voert de ARC periodiek bilaterale gesprekken met de externe accountant (twee keer per jaar) en De Nederlandsche Bank (een keer per jaar). Ieder kwartaal wordt separaat gesproken met de directeur IAD en worden de auditbevindingen doorgenomen. Jaarlijks komen onderwerpen als jaarrekeningen, budget, premiestelling, beleggingen en Own Risk & Solvency Assessment (ORSA) aan bod. Bijzonder onderwerp was in 2016 de keuze van een nieuwe externe accountant, namelijk KPMG. Dit jaar hebben de ARC-leden in het kader van Permanente Educatie een meerdaagse IT-leergang bij KPMG gevolgd en hebben zij werkbezoeken gebracht aan de afdelingen IAD, GRC en ICT van CZ groep.

De belangrijkste taak van de ARC is ter voorbereiding van de besluitvorming van de RvC toezicht te houden op de RvB ten aanzien van:

- de werking van de interne risicobeheersing- en controlesystemen, waaronder het toezicht op naleving van de relevante wet- en regelgeving inclusief gedragscodes;
- de financiële informatieverschaffing door de onderneming;
- het vaststellen van het audit charter en audit plan;
- de onafhankelijkheid en performance van de interne en externe accountants;
- de naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van in- en externe accountants;
- het beleid van de onderneming met betrekking tot tax planning indien en voor zover van toepassing;
- de toepassingen van de informatie- en communicatietechnologie;
- het risicobeleid; en
- compliance.

De Remuneratie-/Benoemingscommissie

De Remuneratie-/Benoemingscommissie wordt gevormd door twee leden van de RvC. De commissie is in 2016 tweemaal bijeen geweest, maar vergadert zo vaak als nodig wordt geacht, en heeft beoordelingsgesprekken gevoerd met de twee leden van de RvB. De commissie heeft verder toegezien op beloningsstructuren (met specifieke aandacht voor de juiste toepassing van het Beheerst Beloningsbeleid), successieplanning en talentmanagement binnen CZ groep. Deze onderwerpen zijn vervolgens in de voltallige RvC behandeld.

De belangrijkste taken van de Remuneratie-/Benoemingscommissie zijn:

- ter voorbereiding van de besluitvorming van de RvC voorstellen doen over onder andere de bezoldiging in het algemeen en van individuele bestuurders afzonderlijk;

- adviseren over beheerst beloningsbeleid;
- selectiecriteria, (specifieke) profielschetsen en benoemingsprocedures opstellen voor leden van de RvC en RvB alsmede scenario's opstellen ten behoeve van opvolging respectievelijk borging van continuïteit;
- advisering over het functioneren van de leden van de RvB;
- het opmaken van een remuneratierapport.

B.1.4 Beloningsbeleid

Als zorgverzekeraar heeft CZ groep te maken met de Regeling beheerst beloningsbeleid Wft 2014 (Wet op het financieel toezicht), de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen. Deze wet- en regelgeving heeft als norm gediend bij het opstellen van het beloningsbeleid. Dit beloningsbeleid is vastgesteld door de RvB en goedgekeurd door de RvC. In 2016 heeft CZ groep de relevante regelingen voor beheerst beloningsbeleid nageleefd (bevestigd door onderzoek van de Interne Audit Dienst). Dit betekent onder meer dat er in het loongebouw van CZ groep geen onjuiste prikkels bestaan en dat er binnen CZ groep geen sprake is van variabele beloning.

Het beloningsbeleid en de beloningspraktijk van CZ groep zijn dan ook in overeenstemming met een gedegen en doeltreffend risicobeheer en bevorderen een dergelijk risicobeheer en niet het nemen van buitensporige risico's.

De salarisvaststelling van de leden en voorzitter van de RvB is voorbehouden aan de Remuneratie-/Benoemingscommissie van de RvC. De Remuneratie-/Benoemingscommissie is hierbij gebonden aan de normering die gesteld wordt door de Wet normering topinkomens.

Beloningsstructuur RvB

Het belangrijkste doel van het beleid voor de beloningsstructuur van de RvB is om CZ groep in staat te stellen gekwalificeerde en deskundige bestuurders aan te trekken, te behouden en te motiveren. Hiertoe ontvangen de leden van de RvB een pakket arbeidsvoorwaarden dat in totaal concurrerend is met het pakket dat gelijkwaardige instellingen, waaronder andere grote zorgverzekeraars, bieden en bovendien in lijn ligt met hun algemene en specifieke verantwoordelijkheid. De beloningsstructuur is zodanig dat zij de belangen van CZ groep op middellange en lange termijn bevordert, niet aanzet tot gedrag van bestuurders in hun eigen belang met veronachtzaming van het belang van CZ groep en falende bestuurders bij ontslag niet belooft.

De beloning van de voorzitter en de leden van de RvB van CZ groep wordt vastgesteld, binnen de kaders van het beloningsbeleid en de WNT-normering. Het salaris wordt jaarlijks vastgesteld en volgt de ontwikkelingen van de Collectieve Arbeidsovereenkomst (CAO) van de Nederlandse zorgverzekeraars. Voor alle medewerkers van CZ groep geldt dat op basis van de geleverde prestatie jaarlijks een toeslag op het jaarsalaris kan worden verdiend conform de CAO. De Regeling Beheerst Beloningsbeleid en de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen worden door CZ groep nageleefd (zie ook www.cz.nl/corporate-governance). Voor een nadere beschrijving wordt verwezen naar het bestuursverslag van Onderlinge Waarborgmaatschappij CZ groep Zorgverzekeraar U.A.

De pensioenpremie wordt voor alle medewerkers van CZ groep op gelijke wijze vastgesteld. Voor medewerkers met een pensioengrondslag boven de 101.519 euro is door Zorgverzekeraars Nederland een collectieve vrijwillige excedent-regeling afgesloten bij ABN AMRO Premiepensioeninstelling (PPI). De regeling is een Beschikbare-premieregeling voor

een nettopensioen. De verschuldigde brutopremies over het boekjaar worden als kosten verantwoord.

B.2 Deskundigheids- en betrouwbaarheidsvereisten

Alle sleutelfunctionarissen van CZ groep (CMT-leden m.u.v. de leden RvB) zijn in 2015 en 2016 intern getoetst op deskundigheid en betrouwbaarheid. Met betrekking tot deskundigheid is bij elke functionaris gekeken naar het bijbehorende functieprofiel en de bijbehorende CV. Het interne oordeel hiervan is dat elke sleutelfunctionaris voldoet aan de voor hem/haar gestelde vereisten op het gebied van vakbekwaamheid, kennis en deskundigheid. Daarnaast heeft DNB vier sleutelfunctionarissen uit het tweede echelon leidinggeven-den in 2015 op betrouwbaarheid getoetst, met een positief oordeel tot gevolg.

CZ groep hanteert in het kader van deskundigheid van medewerkers in sleutelfuncties twee uitgangspunten:

1. Het uitgangspunt dat een medewerker die een sleutelfunctie vervult in beginsel deskundig en betrouwbaar is omdat hij / zij bij indiensttreding de juiste sollicitatieprocedure doorlopen heeft. Er is immers een aannamebeleid waarbij o.a. diploma's en referenties nagevraagd worden en de deskundigheid en betrouwbaarheid van een sollicitant worden beoordeeld. Daarnaast wordt een aanvullende betrouwbaarheidsscreening door het Bureau Bijzonder Onderzoek (afdeling binnen CZ groep) uitgevoerd en is er een verplichting om een Verklaring Omtrent Gedrag aan te leveren. De leden van de RvB en de RvC worden daarnaast door DNB getoetst op geschiktheid.
2. Het tweede uitgangspunt is dat de sleutelfunctionarissen voldoen aan de wettelijke deskundigheidseisen uit Solvency II aangezien ze allemaal dagelijks werkervaring opdoen en doorlopend studies of workshops volgen en/of geven. CZ

groep faciliteert de benodigde studies qua financiering, advisering en tijd zodat er geen belemmeringen zijn om zich via interne dan wel externe mogelijkheden te blijven ontwikkelen. Daarnaast maken sleutelfunctionarissen onderdeel uit van de interne beoordelingscyclus van CZ groep en krijgen jaarlijks een functionerings- en beoordelingsgesprek, waarin onder meer ontwikkeling aan bod komen evenals eventuele afspraken daarover. Ter waarborging van de ontwikkeling van deskundigheid en vakbekwaamheid dient elke sleutelfunctionaris (m.u.v. de leden van de RvB – apart geadmistreerd door de secretaris van de RvB) na afloop van een jaar een overzicht aan te leveren van alle ontplooide en uitgevoerde activiteiten. Tot slot dienen alle medewerkers van CZ groep zich aan het integriteitbeleid te houden waarmee de betrouwbaarheid wordt bevordert.

B.3 Risicomanagementsystemen inclusief de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit

B.3.1 Inleiding

Hierna volgt een beschrijving van het risicomanagementsysteem van CZ groep, waarin wordt aangegeven wat de strategieën, processen en rapportageprocedures zijn. Daarnaast wordt aangegeven hoe het systeem erin slaagt de risico's waaraan de onderneming blootstaat of blootgesteld zou kunnen worden, op individueel of geaggregeerd niveau, voortdurend te onderkennen, meten, bewaken, beheren en rapporteren. Voor meer specifieke informatie over het risicomanagementsysteem wordt verwezen naar hoofdstuk C.

CZ groep heeft een behoudende risicohouding. CZ groep is zich ervan bewust dat de zorgverzekeraar een nadrukkelijke maatschappelijke rol vervult waarbij het actief nemen van risico's on gepast is. CZ groep wil de premie voor haar klanten

zo stabiel en laag mogelijk houden. Dat betekent dat grote schokken in de financiële prestaties niet acceptabel zijn. Hieruit vloeit de behoudende risicohouding voort. Het beleid van CZ groep op het gebied van Corporate Governance, Risk en Compliance (GRC) draait om sturing en beheersing van de hele organisatie. Met de GRC-activiteiten stuurt CZ groep op het realiseren van de strategie – de speerpunten – via een beheerste bedrijfsvoering. Hierbij is altijd oog voor de verschillende risico's die bij de aard van de activiteiten van CZ groep horen.

Zoals in paragraaf B.1.2 is aangegeven heeft CZ groep ervoor gekozen om de sturing en beheersing in te richten volgens het 'Three Lines of Defence'-model (figuur 6). Uitgaande van dit model wordt van de eerste lijn (de primaire lijnfuncties) verwacht de risico's te kennen en (aantoonbaar) te beheersen. De tweede lijn (GRC) levert daarvoor de structuren en draagt zorg voor de monitoring (direct of indirect) van het gebruik van deze structuren. De derde lijn (de IAD) stelt daarbij vast dat dit model daadwerkelijk werkt en resulteert in een effectief aangetoonde beheersing, middels het toetsen van de werking van de beheersmaatregelen. De tweede en derde lijn stemmen in toenemende mate structuren af om risicomanagement verder uit te werken en te laden. Hierdoor is CZ groep inmiddels in staat aan te tonen dat en op welke wijze risico's beheerst. Daar waar leemtes in de beheersing ontstaan en worden geconstateerd worden deze gerapporteerd en opgelost.

B.3.2 Beschrijving van het risicomanagement-systeem

Risicomanagement houdt in dat CZ groep in (strategische) besluitvorming zorgvuldig afweegt welke risico's er zijn, welke impact deze risico's hebben en hoe CZ groep deze kan mitigeren. CZ groep maakt daarbij onderscheid tussen strategisch/kwantitatief risicomanagement en operationeel risicomanagement.

Het eerste richt zich vooral op de bescherming en sturing van de solvabiliteit (kapitaalmanagement), op de scenarioanalyses, op de Own Risk & Solvency Assessment (ORSA) en op relevante kwantitatieve risicovraagstukken. Zo is inzet van (over)solvabiliteit in de premiestelling een aan de strategie gekoppelde activiteit waarin de stabiliteit van de premieontwikkeling over meerdere jaren topprioriteit heeft.

Operationeel risicomanagement ziet toe op de dagelijkse risicobeheersing van bedrijfsprocessen door het aanbieden en onderhouden van risicomethodieken. Uitgangspunt daarbij is dat CZ groep zich aan wet- en regelgeving houdt en dat fraude (zowel intern als vanuit de klant en de zorgverlener) niet wordt getolereerd.

ORSA

De beoordeling van de eigen risico's en de solvabiliteit vindt plaats op hetzelfde niveau als de strategische sturing. Dit houdt in dat CZ groep voor een groepsbenadering heeft gekozen. Wel wordt voor iedere juridische entiteit het risicoprofiel separaat zichtbaar gemaakt in de jaarlijkse ORSA-rapportage (Own Risk & Solvency Assessment). DNB heeft hiervoor toestemming gegeven.

Jaarlijks maakt CZ groep een ORSA en dient deze in bij DNB. De ORSA geeft CZ groep inzicht in de samenhang tussen strategie, de materiële risico's die CZ groep kunnen bedreigen, de mogelijke consequenties hiervan voor de financiële positie en wat CZ groep kan doen om risico's af te wenden of te beperken. In de ORSA beoordeelt CZ groep eigen risico's en de solvabiliteit.

Eenzijds geeft een ORSA-rapport een overzicht van de activiteiten die CZ groep in het voorgaande jaar heeft ontplooid om invulling te geven aan prospectief risicogebaseerd kapitaalmanagement. Dit komt met name naar voren in de 'event' gedreven ORSA's die een integraal onderdeel vormen

van de strategische besluitvorming. Anderzijds geeft een ORSA-rapport de uitkomsten weer van de reguliere ORSA die, met haar basisscenario, scenario- en gevoeligheidsanalyses en kapitaalbeoordeling, ieder jaar na de premiestelling wordt uitgevoerd. Inmiddels heeft CZ groep een gestructureerde aanpak in een jaarlijks terugkerend proces ontwikkeld om tot deze beoordeling te komen. Dit proces sluit aan bij de bedrijfsvoering van CZ groep en wordt beschreven in de het ORSA rapport.

Kerntaken Riskmanagement

Riskmanagement binnen CZ groep heeft een aantal kerntaken, de belangrijkste zijn de volgende:

- verhogen en stimuleren van het risicobewustzijn in de organisatie;
- aanbieden en onderhouden van risicomanagementmethodieken en -systemen voor de organisatie;
- ondersteunen van risicogebaseerd kapitaalmanagement;
- ondersteunen, uitdagen en adviseren van de organisatie bij het identificeren, analyseren, beheersen en monitoren van risico's;
- bewaken van het risicoprofiel van de organisatie;
- uitbrengen van risicorapportages.

De missie van de riskmanagementfunctionaris binnen CZ groep is als volgt te omschrijven:

'De riskmanagementfunctionaris is de hoeder van het risicoprofiel van CZ groep. Hij adviseert en faciliteert de organisatie bij het managen van haar risico's en stelt vanuit zijn onafhankelijke rol kritische vragen zonder aanzien des persoons. Met zijn gevraagde en ongevraagde adviezen stelt de riskmanagementfunctionaris zijn beleidsbepalers in staat weloverwogen besluiten te nemen.'

Vorenstaande missie is vertaald in een aantal doelstellingen voor de riskmanagementfunctionaris:

- het ondersteunen, adviseren en uitdagen van de organisatie bij het identificeren, analyseren, monitoren, beheersen en rapporteren van en over risico's;
- het ontwikkelen, beheeren en aanreiken van methodieken waarmee risico's adequaat gemanaged kunnen worden;
- het ondersteunen van risicogebaseerd kapitaalmanagement;
- het risicobewustzijn binnen de organisatie stimuleren en vergroten;
- het bewaken van het financiële en niet-financiële risicoprofiel.

Riskmanagement gaat uit van de risicotaxonomie, zoals voorgeschreven door Solvency II. Deze taxonomie onderscheidt verzekeringstechnisch, markt-, tegenpartijkrediet- en operationeel risico. Binnen het operationeel risico worden het procesrisico, integriteitsrisico, frauderisico, IT-risico en compliance-risico als subcategorieën gedefinieerd. Naast deze gegeven risicotaxonomie wordt een aantal niet-SCR risicocategorieën erkend, zoals het strategisch risico en het risico op wijzigingen in wet- en regelgeving. Langs deze structuur heeft CZ groep haar risicoprofiel, risicohouding en risicomanagementsysteem ingericht.

Riskmanagement binnen CZ Groep

Riskmanagement is direct en onafhankelijk gepositioneerd onder de RvB als onderdeel van de concernstafafdeling GRC. Binnen Riskmanagement wordt onderscheid gemaakt tussen strategisch / kwantitatief risicomangement en operationeel risicomangement. De eerste richt zich met name op kapitaalmanagement, ORSA en het adviseren en uitdagen van de organisatie bij kwantitatieve risicovraagstukken. Het operationeel risicomangement ondersteunt en adviseert de organisatie bij de dagelijkse risicobeheersing door het aanbieden en onderhouden van risicomethodieken.

Riskmanagement is als onderdeel van GRC vertegenwoordigd in de belangrijke besluitvoorbereidings- en adviesorganen van de organisatie. Zo heeft GRC o.a. zitting in de beleggingscommissie, de liquiditeitscommissie, de Audit-Risk Commissie en het strategieoverleg. Het hoofd van de afdeling GRC is lid van het CMT. Bij de ontwikkeling van nieuwe producten en het wijzigen van bestaande producten wordt altijd een advies van Riskmanagement gevraagd. Riskmanagement levert met haar prospectieve kapitaalanalyses tevens input voor het premieoverleg.

Risicorapportages

De uitvoering van risico- en kapitaalmanagement wordt onder andere gevolgd via de risk- en auditrapportages die ieder kwartaal worden opgeleverd. Hierin worden de belangrijkste risico's, uitgevoerde audits met bijbehorende uitkomsten, uitgebrachte aanbevelingen en gerealiseerde verbeteringen behandeld. De RvC keurt het riskmanagementbeleid en de risicohouding jaarlijks goed.

Naast de risicorapportages ontplooit Riskmanagement gerichte activiteiten om het risicobewustzijn binnen de organisatie verder te vergroten. Een belangrijk instrument daarvoor is de Risk Self Assessment (RSA), die Riskmanagement faciliteert binnen afdelingen en teams. Daarnaast verzorgt Riskmanagement geregeld cursussen en presentaties binnen de eigen organisatie.

B.4 Intern controlesysteem

B.4.1 Intern controlesysteem CZ groep

Voor het intern sturen en beheersen van alle concern-activiteiten gebruikt CZ groep een planning- en controlcyclus (P&C-cyclus). Deze cyclus ondersteunt bij het vertalen van ambities naar meetbare doelstellingen en actieplannen. Ook helpt het ervoor te zorgen dat deze plannen daadwerkelijk

worden uitgevoerd. Binnen CZ groep is 'in control zijn' een continu proces. De essentie van 'control' is het bewaken van gemaakte afspraken en het bijsturen van maatregelen én gedrag in de organisatie daar waar nodig.

Herijken strategie

De eerste stap in de P&C-cyclus is het jaarlijks nagaan of de uitgangspunten van afspraken en doelstellingen nog steeds de juiste zijn. Dit gebeurt door het herijken van de strategie op basis van de evaluatie van de strategische uitgangspunten, de bedrijfsdoelstellingen en gestelde normen.

Structureel rapporteren

De volgende stap is het opstellen van een bedrijfsplan. Hierin worden op basis van zowel interne als externe ontwikkelingen de korte- en middellange termijn doelstellingen bepaald. Elk bedrijfsdeel van CZ groep stelt een activiteitenplan en begroting op. Met divisierapportages legt de divisiedirectie ieder kwartaal verantwoording af aan de RvB over de voortgang van geplande acties en middeleninzet. Op basis van deze rapportages wordt een bedrijfsrapportage voor de RvB opgesteld, inclusief een voortschrijdende jaarprognose van het verwachte resultaat en de solvabiliteit. Deze bedrijfsrapportage wordt door de RvB met de RvC besproken.

B.4.2 Compliance

De compliancefunctie bij CZ groep is onafhankelijk gepositioneerd binnen de afdeling GRC, rechtstreeks onder de RvB. Naast de Concern Compliance Officer (CCO) kent de organisatie nog een aantal lokale compliance officers, die functioneel worden aangestuurd door de CCO. Om de onafhankelijkheid nog verder te waarborgen heeft de compliancefunctie een formele escalatielijns richting de RvC. Verantwoording over het functioneren wordt rechtstreeks aan de RvB afgelegd en via de Audit-Risk Commissie aan de RvC.

De compliancefunctionaris bij CZ groep heeft als kerntaken het adviseren ten aanzien van de toepassing van externe normen en de organisatorische inbedding daarvan, het toezicht op de naleving van deze normen en het adviseren ten aanzien van de interne normen van CZ groep en de naleving ervan door het bedrijf en de medewerkers. Daarnaast ondersteunt de afdeling Compliance de organisatie bij het voortdurend integer handelen. De compliancefunctionaris realiseert dit door:

- het zorgen voor bekendheid met relevante regelgeving door het kweken van bewustwording en het advies geven bij implementatie;
- het beoordelen van mogelijke gevolgen van wijzigingen in regelgeving;
- het ondersteunen van CZ groep bij het stimuleren van integer gedrag;
- het ondersteunen van CZ groep bij het inzichtelijk krijgen van eventuele overtredingen van regelgeving binnen de organisatie;
- het ondersteunen van CZ groep bij het aantoonbaar in control zijn op regelgeving;
- het ondersteunen van CZ groep bij het voorkomen van reputatieschade;
- het geven van advies om schade als gevolg van overtredingen te beperken;
- de interne bewaking van alle contacten met externe toezichthouders middels de Toezichthouderdesk;
- het implementeren van processen en procedures die de hoofddoelstelling en subdoelstellingen ondersteunen;
- het adviseren over het beter borgen van regelgeving in processen en procedures en (in samenspraak met de business) vaststellen en beoordelen van compliancerisico's.

Het compliancebeleid, zoals vastgelegd in het Compliance Programma, wordt jaarlijks door de RvB vastgesteld naar aanleiding van interne en externe ontwikkelingen op het

gebied van compliance. De opzet en de werking van de compliancefunctie wordt ook periodiek beoordeeld door de IAD-afdeling. De laatste audit is uitgevoerd eind 2016, met positieve resultaten.

GRC (onderdeel Compliance) rapporteert elk kwartaal aan de RvB over het in control zijn van alle divisies. Deze rapportage gaat ook naar de RvC. Het betreft o.a. het volgen van en voldoen aan de wet- en regelgeving, de aanpassing van interne processen als gevolg van geconstateerde tekortkomingen, het uitvoeren van assessments met betrekking tot geldende wet- en regelgeving, en de actieve ontwikkeling van awareness met betrekking tot wet- en regelgeving en integer gedrag binnen de eigen divisie. Op basis van actuele ontwikkelingen kunnen deze onderdelen aangepast of aangevuld worden.

Governance

CZ groep wil een betrouwbare en integere organisatie zijn. CZ groep is intrinsiek gemotiveerd om compliant te handelen vanuit zowel wet- en regelgeving als zelfopgelegde normen. CZ groep is open en duidelijk over wat zij doet en hoe zij het doet. CZ groep hanteert de Gedragscode Goed Zorgverzekeraarschap. Deze ZN-gedragscode bestrijkt het gebied tussen de wet en de polis en geeft aan wat juist en passend gedrag is binnen de branche. De gedragscode is terug te vinden op www.cz.nl/gedragscode. Zo levert CZ groep een bijdrage aan het verbeteren van het vertrouwen in de financiële markten. CZ groep hanteert daarbij twee belangrijke uitgangspunten: de klant staat centraal en alle medewerkers doen hun werk op een zorgvuldige, deskundige en integere manier.

Op de website (www.cz.nl/corporate-governance) is de verantwoordelijkheid van CZ groep over de naleving van de gedragscode terug te vinden. Naast deze gedragscode en de huidige wet- en regelgeving leeft CZ groep onder meer de volgende gedragscodes, protocollen en reglementen na:

- Gedragscode verwerking persoonsgegevens zorgverzekeraars;
- Gedragscode privébeleggingstransacties;
- Gedragscode CZ groep;
- Code Duurzaam Beleggen;
- Protocol wanbetalers;
- Protocol Verzekeraars & Criminaliteit;
- Integriteitsbeleid CZ groep;
- Complianceregelgeving mededinging CZ groep;
- Klokkeluidersregeling CZ groep;
- Reglement ongewenste omgangsvormen CZ groep.

CZ groep monitort continu de bestaande wet- en regelgeving op wijzigingen en houdt de introductie van nieuwe wet- en regelgeving in het oog. Een belangrijke ontwikkeling is de nieuwe privacyregelgeving (Algemene verordening gegevensbescherming, AVG) die op 25 mei 2018 van kracht wordt. CZ groep is al in 2016 gestart met de implementatie en zal 2017 benutten om tijdig te voldoen aan de vereisten van de AVG.

B.5 Interne auditfunctie

CZ groep heeft de interne auditfunctie belegd in de divisie Interne Audit Dienst (IAD). De IAD is direct onder de RvB gepositioneerd. Het interne auditbeleid van CZ groep wordt jaarlijks geëvalueerd en vastgesteld in het Audit Charter. Ten opzichte van eerdere jaren zijn er geen significante wijzigingen geweest in 2016. De evaluatie wordt door de IAD zelf gedaan, in samenspraak met de RvB.

Taakstelling

De IAD ondersteunt CZ groep bij het realiseren van strategische doelen door vanuit een onafhankelijke en objectieve positie de opzet, het bestaan en de effectiviteit van governance, risicomanagement en interne beheersing op een systematische wijze te evalueren. De IAD verstrekt aanvullende zekerheid aan de RvB en het management van CZ groep over ten minste

de effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsprocessen, de betrouwbaarheid en integriteit van de financiële en niet-financiële informatie en de mate waarin wordt voldaan aan de wet- en regelgeving. Daarnaast geeft de IAD interne controleverklaringen af bij de jaarrekeningen van de consolidatiekring CZ groep en geeft zij assurance ten behoeve van het besloten verkeer, indien toegestaan door de toezichthouder. Hiertoe doet zij op een systematische en gestructureerde wijze onderzoek, rekening houdend met significante risico's. In het kader van de natuurlijke adviesfunctie levert de IAD op verzoek van het management vaktechnische begeleiding bij strategische projecten.

Positionering

De IAD rapporteert aan de RvB en divisie management. De directeur IAD is aanwezig bij alle vergaderingen van de ARC en heeft minimaal eenmaal per jaar individueel overleg met de ARC. De RvB benoemt, evalueert, belooft en ontslaat de directeur IAD. De ARC wordt vooraf om een oordeel gevraagd in de benoeming, beoordeling en het ontslag van de directeur IAD. De IAD levert op verzoek een bijdrage aan het educatieprogramma voor RvB / RvC.

Bevoegdheid

De IAD heeft ongelimiteerde toegang tot alle gegevens, voor zover wettelijk niet beperkt, locaties, en functionarissen van CZ groep, die zij nodig heeft bij het uitvoeren van haar taak. Daarnaast heeft de directeur IAD toegang tot de RvB en de RvC. De directeur IAD neemt als toehoorder o.a. deel aan de beleggings- en liquiditeitencommissie.

Taakopdracht Interne Audit Dienst

Het kader voor de activiteiten van de IAD is uitgewerkt in het Audit Charter, met de afspraken tussen de ARC van de RvC en de IAD over taakstelling, positionering en bevoegdheden van de IAD. Vanuit dit charter bepaalt de IAD jaarlijks haar activiteiten, met inachtneming van externe ontwikkelingen,

wettelijke vereisten en de CZ groep strategische speerpunten en steeds vanuit twee onderzoeksdoelstellingen:

1. In het kader van compliance met wet- en regelgeving, best practices en eigen beleid verstrekt de IAD aanvullende zekerheid aan de RvB en het management van CZ groep over de effectiviteit en de efficiency van de bedrijfsprocessen, de betrouwbaarheid en integriteit van de financiële en niet-financiële informatie en de mate waarin wordt voldaan aan de wet- en regelgeving. Daarnaast geeft de IAD interne controleverklaringen af bij de jaarrekeningen en assurance ten behoeve van het besloten verkeer, indien toegestaan door de toezichthouder.
2. In het kader van de natuurlijke adviesfunctie levert de IAD op verzoek van het management vaktechnische begeleiding bij strategische projecten, zowel intern als extern, alsmede bij probleemsituaties. Doel is om vanuit de kritische, onafhankelijke en objectieve rol optimaal bij te dragen aan het realiseren van de doelstellingen van CZ groep.

Het Audit Charter en het auditplan worden door de ARC vastgesteld.

Naast bovenstaande stelt de IAD ook jaarlijks een auditmeerjarenplan op. Het auditmeerjarenplan is gekoppeld aan externe ontwikkelingen en wettelijke vereisten. In de prioritering houdt de IAD in het auditmeerjarenplan rekening met de strategische speerpunten van CZ en de risico's die deze bedreigen.

Het auditmeerjarenplan is het uitgangspunt voor overleg met de RvB en de interne en externe toezichthouders, waaronder de externe accountant. De RvB- en de CMT-leden zijn actief betrokken in het proces van totstandkoming om te komen tot een goede balans in prioriteiten, faseontwikkeling interne veranderingen en diepgang. De risicoanalyse is afgestemd met GRC. De directeur IAD stemt het plan af met de ARC en

bespreekt het vervolgens in het tripartiteoverleg met DNB. De IAD vult hiermee haar onafhankelijke rol in.

De IAD evalueert ook (in de vorm van audits) periodiek de werking van de sleutelfuncties, naast een periodieke audit van de governance (tweejaarlijks).

B.6 Actuariële functie

De missie van de actuariële functie binnen CZ groep is als volgt te omschrijven:

‘De actuariële functie waarborgt de betrouwbaarheid van actuariële berekeningen, adviseert en faciliteert de organisatie bij de totstandkoming van de technische voorzieningen en stelt vanuit haar onafhankelijke rol kritische vragen. Met haar gevraagde en ongevraagde adviezen stelt de actuariële functie haar beleidsbepalers in staat weloverwogen besluiten te nemen.’

Bovenstaande missie is vertaald in een aantal doelstellingen voor de actuariële functie:

- het ondersteunen, adviseren en uitdagen ('challengen') van de organisatie bij het taxeren van de zorgkosten en het berekenen van de premies (en daarmee de technische voorzieningen);
- het toetsen van de toereikendheid van de technische voorzieningen;
- het structureel rapporteren aan de RvB over de mate van onzekerheden in de technische voorzieningen (zorgkostentaxaties, prudentieberekening en premievoorziening);
- het ondersteunen, adviseren en uitdagen van materiële actuariële werkzaamheden in de eerste lijn (pricing, SCR-berekening en dergelijke).

De actuariële functie is belegd binnen de stafafdeling Governance, Risk & Compliance (GRC) die hiërarchisch direct onder de RvB valt (zie organogram figuur 5).

GRC voert de actuariële functie uit zoals bedoeld in de Solvency II vereisten en draagt in die hoedanigheid bij aan de totstandkoming van de technische voorzieningen en het uitdagen van de berekening van de kapitaalvereisten Solvency II.

Voortvloeiend uit de beschreven doelstellingen en uit de Solvency II regelgeving is de betrokkenheid van de Solvency II actuariële functie bij besluitvorming over de premie en zorgkostentaxatie van belang. Deze betrokkenheid is dan ook geïnstitutionaliseerd in de besluitvormingsstructuur binnen CZ groep. Belangrijke besluiten worden binnen CZ groep voorbereid door multidisciplinaire, gespecialiseerde commissies en genomen door de RvB. De afdeling GRC, en daarmee de actuariële functie, heeft zitting in deze belangrijke commissies (beleggingscommissie, liquiditeitscommissie, premieoverleg, overleg zorgkosten en strategieoverleg). Zodoende is geborgd dat GRC (actuariële functie) betrokken is bij belangrijke besluitvorming binnen CZ groep.

De meest relevante commissies voor de actuariële functie zijn het premieoverleg en het overleg zorgkosten. Naast de betrokkenheid van de actuariële functie in bovengenoemde commissies neemt zij tevens, in de persoon van het hoofd GRC, deel aan de ARC van de RvC.

Het hoofd GRC heeft als eindverantwoordelijke voor de actuariële functie / riskmanagementfunctie een directe escalatielijn richting de ARC van de RvC als hij of zij dat noodzakelijk vindt na aanvullend overleg met de RvB.

B.7 Uitbesteding

Het uitbestedingsbeleid van CZ groep is onderdeel van het business governance framework zoals CZ groep dit binnen de organisatie hanteert en valt binnen de corporate policies zoals die in werking zijn.

Het uitbestedingsbeleid is in overeenstemming met artikel 3:18 Wet op het financieel toezicht (Wft) en bijbehorende lagere regelgeving. CZ groep gebruikt de volgende definitie van uitbesteding:

Het door CZ groep verlenen van een opdracht aan een derde (die niet rechtstreeks aan het gezag van CZ groep onderworpen is) tot het, ten behoeve van CZ groep, verrichten van werkzaamheden die:

- a) deel uitmaken van het uitoefenen van het bedrijf als (zorg) verzekeraar;
- b) voortvloeien uit het uitoefenen van het bedrijf als (zorg) verzekeraar;
- c) deel uitmaken van de wezenlijke bedrijfsprocessen ter ondersteuning van het bedrijf als (zorg)-verzekeraar.

De doelstelling van het uitbestedingsbeleid is als volgt gedefinieerd:

In de uitvoering van haar kernactiviteit, het verzekeren, staat zowel vertrouwelijkheid als maximale kwaliteit van dienstverlening voorop. De belangen van verzekerden en overige stakeholders mogen geen gevaar lopen doordat CZ groep delen van haar werkzaamheden heeft uitbesteed aan derde partijen. Het doel van het uitbestedingsbeleid is het waarborgen van continuïteit en constante kwaliteit van de werkzaamheden en de daaruit voortvloeiende dienstverlening van CZ groep. Dit alles met inachtneming van de strategie van CZ groep. Hiermee blijven de reputatie en integriteit van CZ groep gehandhaafd. De business krijgt met het uitbestedingsbeleid een instrument in handen om te bepalen welke werkzaamheden kunnen worden uitbesteed en onder welke voorwaarden. De doelstelling is aanvullend op de algemene doelstellingen van het inkoopbeleid van CZ groep, aangezien het uitbestedingsbeleid onderdeel is van ons inkoopbeleid.

Naast een zorgvuldige selectie van de uitvoerder dient het uitbestedingsproces, gedurende de periode van de uitbesteding, te worden gecontroleerd, zodat kwaliteit en continuïteit van het proces zijn gewaarborgd. Waarborging van het proces vindt plaats door gelijktijdig met het afsluiten van de uitbestedingsovereenkomst een Service Level Agreement (SLA) op te stellen. Hierin zijn specifieke taken, bemensing, op te leveren producten, kwaliteits- en service-niveau, tijdafspraken en boetebedingen beschreven.

CZ groep toetst regelmatig of de wijze waarop de uitbestede processen worden uitgevoerd nog in overeenstemming is met de gemaakte afspraken. CZ groep doet dit onder andere door:

- het monitoren van de uitvoerders middels het laten uitvoeren van periodieke audits bij de uitvoerder of te laten rapporteren over de stand van zaken door middel van de afspraken in de Service Level Reporting of een Third Party Mededeling;
- maand- en kwartaalrapportage van de uitvoerders, waarin naast de gebruikelijke informatie, ook wordt gerapporteerd over klachten, incidenten en uitzonderingen;
- het verslag en de accountantsverklaring van een auditor;
- periodiek overleg en evaluatie met de uitvoerders over de uitvoering.

Uitbesteding van kritieke of belangrijke operationele functies of werkzaamheden

CZ groep verzorgt zelf het strategische beleid en portefeuillebeheer met betrekking tot haar beleggingsportefeuille. Het daadwerkelijke operationele (day-to-day) vermogensbeheer besteedt CZ groep uit aan externe vermogensbeheerders, die CZ groep zelf heeft geselecteerd en bewaakt. Met uitzondering van één externe beheerder (gevestigd in UK)

zijn alle overige beheerders gevestigd in Nederland. Het bewaren en administreren van effecten wordt uitgevoerd door een Custodian gevestigd in Nederland.

De afdeling Vermogens- en Liquiditeitenbeheer toetst of externe vermogensbeheerders zich houden aan de overeengekomen richtlijnen zoals beschreven in het Beleggingsplan en of zij de gewenste toegevoegde waarde leveren.

CZ groep voorziet met bovenstaande in een passend toezicht en passende waarborgen.

Tot slot: alle sleutelfuncties worden binnen CZ groep intern uitgevoerd, zonder enige vorm van uitbesteding.

B.8 Overige informatie

CZ groep is van oordeel dat alle relevante informatie in voorgaande paragrafen aan de orde is gekomen.

C Risicoprofiel

C.1	Verzekeringstechnisch risico	27
C.2	Marktrisico	27
C.3	Tegenpartijkredietrisico	27
C.4	Liquiditeitsrisico	27
C.5	Operationeel risico	28
C.6	Overig materieel risico	28
	C.6.1 Overige risicocategorieën van belang	28
	C.6.2 Dynamische materiële risico's	28
C.7	Overige informatie	28
	C.7.1 Risicoconcentraties	28
	C.7.2 Risicoafhankelijkheden	29
	C.7.3 Risicogevoeligheden	29

C Risicoprofiel

In dit hoofdstuk wordt het risicoprofiel van CZ groep inzichtelijk gemaakt. CZ groep hanteert de risicotype-indeling die wordt voorgeschreven door Solvency II. Zie hiervoor de toelichting in de paragrafen C.1 t/m C.5. Daarnaast is een aantal overige risicocategorieën van belang voor CZ groep, zoals het strategisch risico en het risico op wijzigingen in wet- en regelgeving. Deze worden toegelicht in paragraaf C.6. Als onderdeel van het ORSA-proces worden bovengenoemde risicocategorieën ten minste eenmaal per jaar geactualiseerd. Tot slot worden in paragraaf C.7 overige relevante aspecten van het risicoprofiel beschreven.

C.1 Verzekeringstechnisch risico

CZ groep is actief in één land (Nederland) en voert één type verzekeringsproduct. De zorgkosten kennen een hoge mate van voorspelbaarheid door het verplichte karakter van de zorgverzekering en de stabiel groeiende zorgkosten. Ook zijn de looptijden van de technische voorzieningen kort. Door middel van de premiestelling is CZ groep in staat om jaarlijks te sturen op solvabiliteit. Bij een zwakke solvabiliteitspositie zal CZ groep eerder geneigd zijn een voorzichtige (hogere) premie in de markt te zetten en bij een sterke solvabiliteitspositie kan gekozen worden voor een lagere premie. Dit mechanisme zorgt voor een corrigerend effect, waardoor zowel langjarige positieve als ook langjarige negatieve resultaten zeer onwaarschijnlijk zijn.

De combinatie van een stabiele schadeontwikkeling, korte verplichtingenstructuur en jaarlijkse sturing via de premie zorgt voor een lage verzekeringstechnische complexiteit. Daartegenover staat echter wel de grote omvang van de zorgkosten. Kleine procentuele afwijkingen kunnen daardoor leiden tot

grote resultaten. Ook kent de zorgverzekering een relatief complex financierings- en risicovereenigingssysteem dat een (steeds kleiner) deel van het risico bij de overheid neerlegt.

C.2 Marktrisico

Het marktrisico komt voort uit de omvang en samenstelling van de beleggingsportefeuille. De beleggingsportefeuille van CZ groep is defensief, transparant en niet complex ingericht. Bovendien zijn rendementen niet noodzakelijk voor het nakomen van verzekeringsverplichtingen, maar kunnen zij vooral op lange termijn bijdragen aan het borgen van een stabiele en lage premie. De beleggingen van CZ groep zijn kortlopend en daardoor liquide, waardoor de stuurbaarheid op het marktrisico hoog is. Het kapitaalbeslag dat voortkomt uit de beleggingsportefeuille vormt op deze wijze een soort buffer, omdat in stresssituaties de kapitaals-eis verlaagd kan worden door het verkopen van de beleggingen.

C.3 Tegenpartijkredietrisico

CZ groep heeft vorderingen uitstaan bij drie verschillende soorten tegenpartijen. Ten eerste heeft CZ groep liquiditeiten uitstaan bij financiële tegenpartijen. CZ groep heeft gekozen voor tegenpartijen met een hoge kredietwaardigheid. Tevens is door het gebruik van geldmarktproducten de spreiding zo maximaal mogelijk. Daarnaast is per tegenpartij een maximale blootstelling gedefinieerd. De gemaakte keuzes passen binnen de voorzichtige risicohouding van CZ groep. Ten tweede voorziet CZ groep ziekenhuizen en GGZ-instellingen van voorschotten. Hierdoor ontstaan vorderingen op deze tegenpartijen. Deze vorderingen worden echter gedekt door onderhanden werkposities. Immers het bevoorschottingbeleid van CZ groep voorziet erin dat het uitstaande voorschot nooit groter is dan de onderhanden werkpositie en zodoende verrekend kan worden via een rekening-courant met de tegenpartij. Per saldo loopt CZ groep daarom geen risico op deze vorderingen. Ten

derde int CZ groep geldbedragen (premie, eigen risico en eigen bijdrage) bij verzekerden en loopt over deze vorderingen ook een kredietrisico.

De omvang van de uitstaande vorderingen varieert van hoog (financiële tegenpartijen) en vrij hoog (zorgverleners) tot relatief laag (verzekerden). De complexiteit varieert van laag (financiële instellingen en verzekerden) tot vrij laag (uitstaande voorschotten en geldmarktproducten).

C.4 Liquiditeitsrisico

CZ groep loopt het risico dat in tijden van stress niet over voldoende liquide financiële middelen beschikt kan worden om te voldoen aan de betalingsverplichtingen. Hierbij kan gedacht worden aan de uitkeringsverplichtingen aan relaties en/of zorgverleners. Het liquiditeitsbeheer is op een zodanige wijze georganiseerd dat de liquiditeit is gewaarborgd. CZ groep heeft een zeer solide huisbank. Als we specifiek naar de beleggingen kijken is het liquiditeitsrisico van de beleggingen erg klein. Het grootste deel van de beleggingen is geïnvesteerd in geldmarktproducten met goede kwaliteit, dit voorkomt dat CZ groep in stressstijden verplicht bijvoorbeeld aandelen moeten verkopen.

De overige beleggingen zijn, op hypotheekbeleggingen na, dagelijks en goed verhandelbaar. CZ groep kan dus vrij over de inleg beschikken en krijgt naar verwachting niet een slechtere prijs voor de beleggingen als CZ groep deze toch gedwongen moet verkopen.

Zowel de omvang als de complexiteit van het liquiditeitsrisico binnen CZ groep is laag. De belangrijkste overwegingen die aan dit oordeel ten grondslag liggen zijn de volgende:

- CZ groep investeert hoofdzakelijk in zeer liquide en transparante producten.
- De huisbank van CZ groep heeft een hoge kredietkwaliteit.

- CZ groep heeft eigen geldmarktfondsen ontwikkeld waarin het grootste deel van het vermogen van CZ groep is geïnvesteerd, met daarin liquide producten van hoge kwaliteit. De titels in de portefeuille hebben korte looptijden.

CZ groep zorgt altijd voor voldoende saldo bij de huisbank om de dagelijkse betalingen te kunnen verrichten.

C.5 Operationeel risico

De operationele risico's worden met name gedreven door de omvang van de geldstromen, het imago van zorgverzekeraars en de veelheid aan privacygevoelige informatie. De betrouwbaarheid van de ICT-infrastructuur is tevens van groot belang. Het kwaliteitsniveau van de processen dient dan ook hoog te zijn. De organisatie kent een eenvoudige organisatiestructuur. CZ groep bestaat weliswaar uit meerdere juridische entiteiten, maar de activiteiten worden uitgevoerd vanuit één organisatorisch verband. Met 2.612 fte (2016) is de omvang van de organisatie te kenschetsen als gemiddeld. Er wordt slechts één type verzekeringsproduct gevoerd in één land.

C.6 Overig materieel risico

Naast de in paragraaf C.1 t/m C.5 beschreven risicocategorieën zijn ook strategische en wet- en regelgevingsrisico's van belang voor het risicoprofiel van CZ groep. Deze zijn verder uitgewerkt in paragraaf C.6.1. De risico's zoals beschreven in paragraaf C.1 t/m C.6.1 zijn relatief statisch van aard. Dit betekent dat deze inherent zijn aan de bedrijfsactiviteiten van CZ groep. Aanvullend wordt ieder kwartaal binnen CZ groep een risicorapportage opgesteld met meer dynamische risico's. Dit zijn actuele risico's die op ieder moment geïdentificeerd kunnen worden en die een tijdelijk karakter hebben. Aan de hand van deze rapportage worden individuele materiële risico's, die meer dynamisch van aard zijn, gerapporteerd en beheerst. Deze risico's zijn uitgewerkt in paragraaf C.6.2.

C.6.1 Overige risicocategorieën van belang

Strategisch risico

Het maatschappelijke aspect van zorgverzekeren is dominant in alles wat CZ groep doet. CZ groep ontleent haar bestaansrecht aan het succesvol invullen van de maatschappelijke rol zoals deze ook in de strategie is verankerd. Zorg ligt maatschappelijk zeer gevoelig, en iedereen vindt dat hij of zij er recht op heeft. Bovendien is zorg een snel groeiende kostenpost, niet alleen binnen de rijksbegroting maar ook binnen het budget van gezinnen. Er is daarom sprake van een spanningsveld tussen het betaalbaar houden van zorg enerzijds en het garanderen van kwaliteit en toegankelijkheid van zorg anderzijds. Het handelen van CZ groep wordt daarmee meer dan ooit kritisch bekeken vanuit de maatschappij. CZ groep moet haar strategie zien te verwezenlijken binnen dit complexe speelveld, waarbij zorgvuldig gelaveerd moet worden tussen de belangen van de vele verschillende stakeholders. Kenmerkend is dat het eventueel niet realiseren van strategische doelen vooral afbreuk doet aan de maatschappelijke relevantie van CZ groep en niet zozeer aan de financiële positie.

Wet- en regelgevingsrisico

Hoewel sinds 2006 steeds meer marktwerking in de zorgverzekeringmarkt is gebracht, speelt de overheid nog steeds een belangrijke rol. Dit uit zich onder andere in een veelheid aan en complexiteit van wet- en regelgeving. Als zorgverzekeraar dient CZ groep niet alleen te voldoen aan financiële wetgeving zoals de Wft, maar speelt ook privacywetgeving (zoals de Wet bescherming persoonsgegevens) een belangrijke rol. Medische gegevens zijn namelijk zeer privacygevoelig en worden daarom beschouwd als bijzondere persoonsgegevens. Daarnaast bestaat ook in de financieringssfeer een grote afhankelijkheid van wet- en regelgeving. Zo bepaalt de overheid jaarlijks de spelregels voor de risicoverevening. Daarbij is de overheid verantwoordelijk voor de dekking van het basispakket, de hoogte van het eigen risico en het budgettair kader. Een

additionele gevoeligheid waar CZ groep als zorgverzekeraar mee te maken heeft, is die voor politieke verschuivingen. Omdat dit risico uiteindelijk opportuun wordt in de vorm van wet- en regelgeving, wordt deze ook meegenomen in het wet- en regelgevingsrisicoprofiel

C.6.2 Dynamische materiële risico's

Ieder kwartaal wordt een risicorapportage opgesteld waarin individuele risico's die dynamisch van aard zijn worden gerapporteerd. Van ieder risico worden een beschrijving, een kansscore en een impactscore door de divisies en stafafdelingen vastgelegd. Daarnaast wordt vastgelegd hoe het risico beheerst wordt en welke acties hiervoor zijn uitgezet. De tien risico's met de hoogste risicoscore worden gerapporteerd aan en besproken met de RvB. Aan deze risico's wordt tevens, naast de risicoscores van de divisies zelf, een onafhankelijke risicoscore van de riskmanagementfunctie toegevoegd. Ook vinden er risicogesprekken plaats tussen de divisies en de riskmanagementfunctie over de gerapporteerde risico's. Alle risico's worden gedocumenteerd in en gemonitord met behulp van een risicomanagementsysteem. Per risico wordt in meer detail gerapporteerd over de ontwikkelingen, beheersing en acties die ten aanzien van het betreffende risico zijn bepaald.

C.7 Overige informatie

In deze paragraaf wordt een korte beschrijving gegeven van alle overige relevante informatie die wordt betrokken bij de beoordeling van het risicoprofiel van CZ groep. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de belangrijkste risicoconcentraties, risicoafhankelijkheden en risicogevoeligheden.

C.7.1 Risicoconcentraties

CZ groep is een passieve belegger met een conservatief, bij ons maatschappelijk profiel passend, risicoprofiel. Dat betekent dat spreiding een belangrijk aspect is in het beleggingsbeleid en dat CZ groep niet actief concentratierisico's

opzoekt. Om te bepalen of de groep blootgesteld is aan marktconcentratierisico hanteert CZ groep de rekenmethode, zoals voorgeschreven in artikel 183 van de gedelegeerde verordening. Het concentratierisico is op dit moment niet significant. Ook in de toekomst zijn geen significante risicoconcentraties te verwachten.

C.7.2 Risicoafhankelijkheden

De samenhang tussen risicomodules en ondermodules wordt gekwantificeerd met behulp van de door de gedelegeerde verordening voorgeschreven correlatiematrices. Voor CZ groep betekent dat er sprake is van correlatie tussen het verzekeringstechnisch risico, marktrisico en tegenpartijkredietrisico. Binnen het verzekeringstechnisch risico is er sprake van correlatie tussen het zorgrisico (non-similar to life) en catastroferisico. Binnen het marktrisico is er sprake van correlatie tussen het aandelen-, rente-, valuta-, vastgoed-, spread- en concentratierisico. Binnen het tegenpartijkredietrisico is er sprake van correlatie tussen type I en type II kredietrisico's. In tabel 9 van hoofdstuk E worden al deze (sub)risicomodules gekwantificeerd weergegeven. Hieruit blijkt de kwantitatieve samenhang tussen de verschillende risico's. In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat er tussen de risicomodules die op CZ groep van toepassing zijn, slechts een (zeer) beperkte afhankelijkheid bestaat (correlatiecoëfficiënt van 0,25).

C.7.3 Risicogevoeligheden

In de ORSA worden de risicogevoeligheden in kaart gebracht aan de hand van stresstests en gevoeligheidsanalyses. De scenario's die aan de stresstests ten grondslag liggen, worden gebaseerd op de uitgevoerde eventgedreven ORSA's en de dynamische risico's die door de business gedurende de verslagperiode zijn geïdentificeerd. De impact van de diverse scenario's op de solvabiliteit (zowel de SCR als de Own Funds) wordt doorgerekend voor alle scenario's afzonderlijk. Hierbij wordt minimaal vijf jaar vooruit geprognosticeerd en worden alle relevante en bekende ontwikkelingen zo goed mogelijk (kwantitatief)

meegenomen. Daarnaast worden reverse-stresstests uitgevoerd om te bepalen welke combinaties van stress leiden tot een solvabiliteitsratio van 100%. De uitkomsten van de scenarioanalyses laten zien dat de financiële impact op de solvabiliteitspositie beperkt is. Alleen zeer onwaarschijnlijke scenario's (zoals omvallen van systeembanken / het financiële systeem) zouden de solvabiliteitspositie serieus kunnen bedreigen.

Naast de scenarioanalyses worden diverse gevoeligheidsanalyses uitgevoerd. Voor de volgende parameters is gekeken bij welke kritieke waarde de solvabiliteitsratio onder de 100% uitkomt: lump sum verlies, zorginflatie en verzekerdenaantallen. Voor al deze parameters worden de kritieke waarden bepaald voor de komende vijf jaar. In alle gevallen geldt dat deze kritieke waarden zeer extreem zijn. Daarnaast wordt een aparte gevoeligheidsanalyse uitgevoerd voor de rentegevoeligheid van de balans. CZ groep loopt op korte termijn een beperkt en geaccepteerd risico in geval van een rentestijging. Op iets langere termijn wordt dit verlies gecompenseerd door hogere directe rendementen. De rentegevoeligheid wordt gedempt doordat eventuele verliezen in (het rentegevoelige deel van) de beleggingsportefeuille gedeeltelijk gecompenseerd worden door hogere rendementen op de liquide middelen en vice versa.

Op basis van de uitkomsten van de scenario- en gevoeligheidsanalyses is de interne solvabiliteitsnorm ultimo 2016 gesteld op minimaal 120% van de vereiste solvabiliteit (zie hiervoor ook hoofdstuk E). Deze norm is een passende reflectie van de behoudende risicohouding.

D Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden

D.1	Algemene informatie met betrekking tot de waardering en de waardering van activa	31
D.1.1	Algemene informatie met betrekking tot de waardering	31
D.1.2	Waardering van activa	31
D.1.3	Verloop van jaarrekening naar Solvency II	32
D.2	Technische voorzieningen	33
D.2.1	Algemeen	33
D.2.2	Schadevoorziening	33
D.2.3	Premievoorziening	33
D.2.4	Risicomarge	33
D.2.5	Onzekerheden ten aanzien van de kosten van de basisverzekering	34
D.2.6	Mitigering van de onzekerheden door het risicovereveningssysteem	34
D.2.7	Overige mitigering van onzekerheden	35
D.2.8	Verloop van jaarrekening naar Solvency II	35
sD.3	Overige schulden	35
D.4	Alternatieve waarderingsmethoden	37
D.5	Overige informatie	37

D Waardering voor solvabiliteitsdoeleinden

Solvency II vereist dat de activa en passiva op de Solvency II balans gewaardeerd worden tegen economische waarde. Dit hoofdstuk geeft per materiële categorie activa en passiva een uiteenzetting van de grondslagen, aannames en belangrijkste methoden die zijn gehanteerd om tot de gerapporteerde Solvency II waarden te komen. Tevens is inzichtelijk gemaakt waar deze materieel afwijken van de grondslagen, aannames en methoden die zijn gebruikt voor de waardering van de statutaire balans in de jaarrekening op basis van BW 2 titel 9.

Het hoofdstuk is onderverdeeld in vijf paragrafen. Paragraaf D.1 geeft algemene informatie met betrekking tot de waardering en de waardering van activa. Paragraaf D.2 geeft inzicht in de waardering van technische voorzieningen. Vervolgens worden in paragraaf D.3 de waarderingsgrondslagen voor overige schulden uiteengezet. Paragraaf D.4 geeft inzicht in toegepaste alternatieve waarderingsmethoden. Ten slotte is in paragraaf D.5 overige, voor de waardering relevante informatie opgenomen.

D.1 Algemene informatie met betrekking tot de waardering en de waardering van activa

In deze paragraaf is onderscheid gemaakt tussen een uiteenzetting van algemene informatie met betrekking tot de waardering en een gedeelte waarin de waarderingsgrondslagen van de activa zijn beschreven.

D.1.1 Algemene informatie met betrekking tot de waardering

Solvency II hanteert als basisprincipe dat activa en passiva gewaardeerd worden conform op actieve markten genoteerde marktprijzen voor diezelfde activa en passiva (economische waarde).

Per individuele balanspost wordt toegelicht hoe deze worden gewaardeerd volgens de Solvency II waarderingsgrondslagen⁸. Als van deze grondslagen wordt afgeweken, wordt toegelicht wat de reden daarvan is (conform het proportionaliteitsbeginsel en rekening houdend met aard en omvang van de post).

Activa en passiva luidend in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen per balansdatum. Transacties in vreemde valuta en de daaruit voortvloeiende baten en lasten worden berekend tegen de koersen op transactiedatum.

Activa en passiva worden gesaldeerd en voor het nettobedrag in de balans opgenomen als CZ groep een wettelijke of contractuele bevoegdheid heeft om bedragen te salderen en tevens het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig af te wikkelen.

Financiële instrumenten worden op de balans opgenomen zodra CZ groep de contractuele tegenpartij van een bevestigde transactie is geworden. Financiële instrumenten worden niet langer opgenomen als het recht (verplichting) op de ontvangst (betaling) van kasstromen uit de financiële activa (passiva) is vervallen of als CZ groep nagenoeg alle economische voordelen en risico's overdraagt aan een derde.

Op de balans zijn alle vorderingen en verplichtingen op grond van de uitvoering van de Wet langdurige zorg (Wlz) opgenomen.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen maakt de RvB, in overeenstemming met algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen, die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.

Overig

Buiten hetgeen in dit hoofdstuk staat beschreven, zijn er geen relevante materiële bijzonderheden.

D.1.2 Waardering van activa

In deze paragraaf volgt een beschrijving van de door CZ groep gehanteerde methode voor de waardering van de activa in de Solvency II balans.

Materiële vaste activa voor eigen gebruik

- **Onroerende zaken:** de waarde van de onroerende zaken wordt iedere drie jaar vastgesteld middels een taxatie door een externe partij. In de tussenliggende jaren worden de onroerende zaken geïndexeerd gecorrigeerd voor (des) investeringen in het desbetreffende jaar. De meest recente taxatie heeft in 2015 plaatsgevonden.
- **Bedrijfsmiddelen:** de bedrijfsmiddelen zijn gewaardeerd tegen economische waarde. De economische waarde is gezien de aard en de omvang gelijkgesteld aan de aanschafwaarde, verminderd met lineaire afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur.

Deelnemingen in verbonden ondernemingen, met inbegrip van participaties

Deelnemingen in groepsmaatschappijen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen de aangepaste vermogensmutatiemethode. Deelnemingen die als belegging worden aangehouden, worden gewaardeerd tegen de economische waarde ultimo boekjaar.

Beleggingen anders dan onroerend goed, bedrijfsmiddelen en deelnemingen

Met betrekking tot de solo-entiteiten worden de belangen in

⁸ Richtlijn EG 2009/138/EG, Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/35 en relevante richtlijnen.

de verschillende subfondsen als een enkele participatie onder de Solvency II balanspost Collective Investments Undertakings weergegeven. De waardering van de onderliggende beleggingen die zijn opgenomen in de verschillende subfondsen is conform onderstaande waarderingsgrondslag:

- Aandelen en obligaties (Quoted Market Price (QMP)): deze beleggingen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde ultimo boekjaar. De marktwaarde is gebaseerd op gepubliceerde noteringen in een actieve markt voor identieke activa (QMP).
- Commercial paper en deposito's (Alternative Valuation Method (AVM)): deze beleggingen zijn gewaardeerd tegen aanschafwaarde plus interest accrual. Gezien de korte doorlooptijd van deze instrumenten is de boekwaarde plus opgelopen rente een goede benadering van de economische waarde.
- Beleggingen in externe beleggingsfondsen worden gewaardeerd op basis van intrinsieke waarde. Gezien de aard en omvang van deze beleggingen is dit een goede benadering van de economische waarde.

Vorderingen uit hoofde van verzekering en op intermediairs

Verzekeringvorderingen en vorderingen op tussenpersonen zijn gewaardeerd tegen economische waarde. Gezien de korte looptijd van de onderliggende vorderingen wordt de economische waarde gelijkgesteld aan de nominale waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor vermoedelijke oninbaarheid.

Vorderingen (handelsvorderingen, geen vorderingen uit hoofde van verzekering)

Gezien de korte looptijd van de onderliggende vorderingen wordt de economische waarde gelijkgesteld aan de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor vermoedelijke oninbaarheid. Het grootste deel van deze balanspost bestaat uit:

- de vordering op het Zorginstituut Nederland (ZiNL). In de vordering op ZiNL betreffende het Zorgverzekeringsfonds is een bedrag opgenomen voor het verwachte aandeel in de landelijke verevening. Dit bedrag is berekend op basis van schattingen van de landelijke zorgkosten, mede opgegeven door Zorgverzekeraars Nederland. Alle bedragen met betrekking tot ex-post-verevening zijn verrekend met de 'best estimate' technische voorziening. Daarnaast is onder Solvency II geen prudentie in de bijdrage opgenomen;
- vorderingen op zorgverleners en aan zorgverleners verstrekte voorschotten voor reeds verrichte, nog niet gedeclareerde zorgverrichtingen;
- nog te factureren bedragen aan verzekerden.

Geldmiddelen en kasequivalenten

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overige, niet elders opgenomen activa

Alle overige, niet elders getoonde activa zijn gewaardeerd tegen economische waarde. Gezien de korte looptijd is de economische waarde gelijkgesteld aan de nominale waarde.

D.1.3 Verloop van jaarrekening naar Solvency II

In deze paragraaf zijn de hiervoor beschreven waarderingsverschillen cijfermatig inzichtelijk gemaakt. Het betreft een samenvatting van de balansposten waar de Solvency II waardering materieel afwijkt van de in de jaarrekening op basis van BW 2 titel 9 gehanteerde waardering. Voor de technische voorziening zie tabel 6 in paragraaf D.2 Technische voorzieningen. Zie bijlage B voor cijfermatig inzicht in de belangrijkste waarderingsverschillen voor de verschillende solo verzekeringsentiteiten.

Tabel 5

Waarderingsverschillen CZ groep				
	Solvency II	Jaarrekening (na herrubricering)	Verskil	Verklaring
Materiële vaste activa voor eigen gebruik	51.632	50.951	681	In de statutaire balans wordt op de aanschafwaarde lineair afgeschreven. De Solvency II waardering is op basis van een taxatie door een externe partij.
Materiële vaste activa	3.847	3.516	331	In de statutaire balans wordt op de aanschafwaarde lineair afgeschreven. De Solvency II waardering is op basis van een taxatie door een externe partij.
Vorderingen	2.551.125	2.483.445	67.679	In de statutaire balans is prudentie opgenomen voor het opvangen van mogelijke tegenvallers ten aanzien van de schattingen in de zorgkosten en bijdragen (het dempen van negatieve effecten van onzekerheden op deze balansposten). Onder Solvency II dient hiervoor te worden gecorrigeerd.

D.2 Technische voorzieningen

D.2.1 Algemeen

De technische voorziening onder Solvency II betreft de beste schatting van de schade- en premievoorziening, aangevuld met een risicomarge.

De voorzieningen hebben betrekking op de basisverzekering, de verplichte verzekering tegen ziektekosten voortvloeiend uit de Zorgverzekeringswet. Daarnaast hebben de voorzieningen betrekking op aanvullende ziektekostenverzekeringen die alleen ziektekosten dekken die niet in het wettelijk pakket van de Zorgverzekeringswet en/of de Wet langdurige zorg zijn opgenomen. Het betreft veelal gedeeltelijke vergoedingen, die bovendien gemaximeerd zijn in aantallen en/of euro's. Deze voorziening is zeer kort lopend. Na het eerste kwartaal van t+1 is nagenoeg 100% van de desbetreffende ziektekosten gedeclareerd. De voorzieningen hebben een (relatief) korte looptijd (de gemiddelde duration is korter dan één jaar). In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de technische voorziening ultimo 2016 voor CZ groep conform Solvency II waarderingsgrondslagen, opgesplitst naar 'beste schatting' (Best Estimate - BE) en 'risicomarge'.

Tabel 6

Samenstelling		
	voorziening	voorziening
BE basisverzekering	2.523.777	539.311
BE aanvullende verzekering	62.205	47.380
BE afhandelingskosten	17.384	0
BE Totaal	2.603.366	586.691
Risicomarge	82.955	
Technische voorziening	3.273.012	

D.2.2. Schadevoorziening

De schadevoorziening wordt gewaardeerd op basis van de contante waarde van de som van de beste schatting en betreft de kosten van nog uit te keren vergoedingen van behandelingen van verzekerden die zijn gestart vóór de balansdatum.

De schatting van de schade vindt in principe plaats door op basis van gedeclareerde perioden en ervaringscijfers per zorgverlener of groep zorgverleners het aantal nog te declareren verrichtingen en daarbij horende kosten te schatten. De schatting van declaraties van ziektekosten die van verzekerden nog worden verwacht, is gebaseerd op ervaringscijfers over het tijdstip waarop verzekerden hun declaratie inzenden. (Groepen van) zorgverleners en verzekerden kennen een bepaald patroon van indienen van rekeningen en op basis van deze patronen, inclusief afloopwisselingen en seizoensinvloeden, kan bepaald worden wat nog ontvangen moet worden per soort zorg.

Bij de taxatie van de kosten ziekenhuiszorg en kosten GGZ is rekening gehouden met de contractuele afspraken met ziekenhuizen en GGZ-instellingen voor 2016, waarin naast prijs- en volumeafspraken met name de omzetplafonds in aanmerking zijn genomen. De schatting van declaraties van ziektekosten die van verzekerden nog worden verwacht, is gebaseerd op ervaringscijfers over het tijdstip, waarop verzekerden en zorgverleners hun declaratie inzenden.

In de voorziening is tevens een voorziening voor afhandelingskosten begrepen die jaarlijks wordt berekend. De basis voor deze voorziening wordt gevormd door de ultimo van een jaar nog af te wikkelen declaraties over het afgelopen jaar en voorgaande jaren. De voorziening voor afhandelingskosten wordt bepaald op basis van de integrale kosten van het personeel, belast met de afhandeling van de hiervoor genoemde declaraties ziektekosten. De schadevoorziening wordt vervolgens vastgesteld als de contante waarde van de schadevoorziening zoals hierboven vermeld, gecorrigeerd voor de nog te verrekenen ex-post-

ZiNL-bijdrage. De technische voorzieningen worden contant gemaakt op basis van de door EIOPA gepubliceerde rente-termijnstructuur in de tabel. Aflooppercentages van de voorziening worden gebruikt ter bepaling van de toekomstige kasstromen voor verdiscontering.

D.2.3. Premievoorziening

De premievoorziening wordt gewaardeerd op basis van de contante waarde van de in- en uitgaande kasstromen van de reeds gesloten contracten per jaarultimo voor het komende jaar.

De beste schatting van de premievoorziening wordt vastgesteld door de afzonderlijk te verwachten kasstromen met betrekking tot het resultaat van het jaar volgend op het boekjaar contant te maken op basis van de door EIOPA gepubliceerde rente-termijnstructuur. De betreffende kasstromen zijn:

- de prognose premie voor jaar t+1 (exclusief de vooruit ontvangen premie zoals opgenomen op de balans voor jaar t);
- de prognose bijdrage voor jaar t+1;
- de prognose schade voor jaar t+1;
- de te verwachten kosten voor jaar t+1.

Voor de afloop van de kasstromen worden aflooppercentages vastgesteld op basis van historische informatie.

D.2.4. Risicomarge

De risicomarge wordt gewaardeerd op basis van de contante waarde van de kosten voor het aanhouden van toetsingsvermogen. Ofwel, de risicomarge betreft de contante waarde van de kapitaalkosten die een verzekeraar nodig heeft om de voorziening over te kunnen nemen. De berekening van de risicomarge is gebaseerd op de veronderstelling dat de gehele portefeuille verzekerings- en herverzekeringsverplichtingen aan een andere verzekerings- of herverzekeringsonderneming wordt overgedragen. Het is toegestaan om voor de berekening van de risicomarge uit te gaan van vereenvoudigde methoden.

Gezien de korte looptijden van de voorzieningen en het feit dat CZ groep één 'line of business' heeft, wordt de risicomarge vastgesteld conform methode 2 van de Technical Specifications (schatting van de SCR voor toekomstige jaren).

D2.5. Onzekerheden ten aanzien van de kosten van de basisverzekering

1. Diagnose Behandel Combinaties (DBC's / DOT's)

Sinds 2005 is de afrekening van de kosten van ziekenhuizen gebaseerd op DBC's. Deze afrekenmethode beslaat een gehele periode van medische behandeling en bevat alle afzonderlijke deelbehandelingen. De afrekening tussen ziekenhuis en zorgverzekeraar vindt pas plaats aan het einde van de behandelperiode. Door de lange doorlooptijd van DBC's was er ruime tijd geen stabiele reeks van gegevens beschikbaar. Doordat in 2012 DBC's opnieuw zijn geïnclassificeerd in DOT's (DBC's Op weg naar Transparantie) was wederom sprake van een trendbreuk. Met ingang van 2015 is de maximale doorlooptijd van DBC's verkort van 365 naar 120 dagen. Hierdoor zijn veel DBC's veranderd van samenstelling en (dus) van kostenniveau. Als gevolg van deze trendbreuken is er nog geen stabiele reeks van waarnemingen van daadwerkelijke kosten waarmee adequaat genormeerd kan worden, hoewel er sprake is van verbetering. Daarnaast is er met betrekking tot 2016 aanvullende onzekerheid als gevolg van de kosten voor dure geneesmiddelen (niet zijnde nieuwe intramurale dure geneesmiddelen) en worden op grotere schaal dan voorheen contracten met ziekenhuizen over 2016 opengeboken met ook mogelijke gevolgen voor de zorgkosten 2017.

2. Zorgkosten GGZ

Net als voor de ziekenhuiszorg is er voor GGZ ook nog geen stabiel historisch kostenpatroon door vele wisselingen in inhoud en registratiemethodiek. De verbetering die voor ziekenhuiszorg is opgetreden in de vorm van de doorlooptijdverkorting van DBC's geldt niet voor de GGZ. Er is dan ook pas

laat inzicht in de eerste declaraties en de effecten op het zorgkostenverloop. Ook het openbreken van de contracten speelt binnen de GGZ. Oorzaken hiervoor zijn late declaratie-inzichten en daarmee laat inzicht in effecten van systeemwijzigingen, verzekerdmutaties en patiëntenverschuivingen onder andere naar de eerstelijns GGZ.

3. Macronacalculatie

Met ingang van tekenjaar 2012 is de macronacalculatie materieel afgeschaft. Omdat de macroramingen van VWS, en daardoor de toegekende budgetten uit het Zorgverzekeringsfonds, sindsdien te hoog waren heeft dat geleid tot extra positieve resultaten in de jaren 2012 tot en met 2016.

4. Bepaling verhouding vast/variabel

Met ingang van 2012 geldt per kostensoort een van tevoren vastgestelde vast/variabel-verhouding. Het vaste segment is de afgelopen jaren grotendeels afgebouwd (2014: 10,1%, 2015: 2,3% en 2016: 0,2%) en daarmee neemt de impact van de onzekerheid fors af.

5. Onzekerheden door de werking van het risicovereveningssysteem

De werking van het vorengenoemde systeem brengt met zich mee dat het drie tot vier jaar duurt voordat tot een definitieve afrekening met de individuele zorgverzekeraars overgegaan kan worden. Dat betekent een cumulatie van onzekerheden in die periode. Dit betreft vooral de hoogte van de bijdragen gebaseerd op vereveningskenmerken op basis van zorgverbruik in euro's (niet-diagnostisch) en de gevolgen van de landelijke kostenontwikkeling op de vangnetten. De resultaten van de risicoverevening tot en met 2013 zijn materieel door het ZiNL vastgesteld. Hierdoor heeft de zorgverzekeraar inzicht in de uitkomsten van de eerste acht jaren risicoverevening onder de Zorgverzekeringswet en daarmee tevens een beter beeld voor de jaren na 2013. Ook zijn als gevolg van de beschikbaarheid van de resultaten

van deze jaren de onzekerheden over de effecten van verdeelfouten in het model afgenomen.

D2.6. Mitigering van de onzekerheden door het risicovereveningssysteem

De hiervoor weergegeven onzekerheden in de zorgkosten kunnen invloed hebben op het resultaat over 2016 en de hoogte van de technische voorziening voor de basisverzekering ultimo 2016. Het financiële risico als gevolg van de genoemde onzekerheden wordt echter gemitigeerd. Dat geldt primair omdat het risicovereveningssysteem er juist op is gericht om een adequate, aan het risico van de populatie van de verzekeraar gerelateerde financiering te realiseren. Bovendien worden resterende risico's gemitigeerd omdat er nog een beperkt aantal ex-post-correctiemechanismen op de budgetonderdelen van de bijdragen uit het Zorgverzekeringsfonds plaatsvinden. Deze correctiemechanismen worden hierna beschreven.

1. De nacalculatie

De vaste kosten MSZ, de kosten van de geneeskundige GGZ voor verzekerden jonger dan 18 jaar (voor de jaren t/m 2014) en voor 2015 de langdurige GGZ (18 jaar en ouder) worden 100% nagecalculeerd. Op de kosten van overige budgetonderdelen wordt niet nagecalculeerd.

2. De toepassing van de bandbreedteregeling (vangnet)

Vanwege onzekerheden bij de gegevens waarop het vereveningsmodel voor de kosten van de geneeskundige GGZ (18 jaar en ouder), langdurige GGZ (18 jaar en ouder) en verpleging en verzorging zijn gebaseerd en het feit dat op deze kostenbestanddelen niet wordt nagecalculeerd (langdurige GGZ vanaf 2016), is een bandbreedteregeling voor deze kosten van toepassing. De bandbreedte op het resultaat is in 2016 voor de:

- geneeskundige GGZ (18 jaar en ouder): 35 euro per betalende verzekerde (plus of min 17,50 euro) met een

nacalculatie buiten de bandbreedte van 75% (2015: 30 euro en 90%);

- langdurige GGZ (18 jaar en ouder): 10 euro per betalende verzekerde (plus of min 5 euro) met een nacalculatie buiten de bandbreedte van 100%;
- verpleging en verzorging: 30 euro per betalende verzekerde (plus of min 15 euro) met een nacalculatie buiten de bandbreedte van 75% (2015: 10 euro en 95%).

3. De toepassing van de hogekostencompensatie (HKC)

Tot en met tekenjaar 2014 vindt binnen het vereveningsmodel een specifieke verevening plaats van hoge kosten. De hogekostencompensatie (HKC) houdt in dat 90% van de kosten van geneeskundige GGZ voor individueel verzekerden vanaf 18 jaar, voor zover deze kosten het bedrag van 25.000 euro op jaarbasis te boven gaan, ten laste van een pool worden gebracht. De pool wordt gefinancierd door een procentuele korting op de deelbijdragen voor de geneeskundige GGZ (18 jaar en ouder) van elke zorgverzekeraar.

D.2.7. Overige mitigering van onzekerheden

Met betrekking tot de rechtmatigheid en doelmatigheid van de schadelast voor ziekenhuizen en GGZ-instellingen worden evenals voorgaand jaar zelfonderzoeken door de instellingen uitgevoerd. Beoordeling van de resultaten vindt in ZN-verband plaats.

Voor 2015 is met de ziekenhuizen een handreiking controles 2015 overeengekomen, die in 2016 door de ziekenhuizen is toegepast. DBC/DOT-nota's worden voorts integraal ex post door CZ groep gecontroleerd. Voor de GGZ zijn in 2016 de zelfonderzoeken over 2013 afgerond en is het zelfonderzoek 2014 gestart bij de instellingen die willen en kunnen deelnemen. Afronding vindt plaats in 2017. De controles die buiten de zelfonderzoeken voor 2014 vallen zijn de zorginstelling

overstijgende controles en fraudeonderzoeken. Deze controles worden door de zorgverzekeraars uitgevoerd.

De reviews van de uitgevoerde zelfonderzoeken zijn zowel voor de ziekenhuizen als de GGZ nog onderhanden. Deze nog onderhanden werkzaamheden vertalen zich in onzekerheden bij de zorgverzekeraars, waarvoor een inschatting ten behoeve van de jaarrekening is gemaakt. Een deel van de hier beschreven risico's wordt beperkt omdat voor de ziekenhuizen en de GGZ-instellingen respectievelijk vanaf 2012 en 2014 omzetplafonds en aanneemsommen in de contracten zijn overeengekomen.

D.2.8. Verloop van jaarrekening naar Solvency II

De technische voorzieningen op jaarrekeninggrondslagen wijken af van de technische voorzieningen op basis van Solvency II grondslagen, te weten:

- De technische schadevoorziening is de contante waarde van de schadevoorziening conform de jaarrekening, gecorrigeerd voor de nog te verrekenen ex-postbijdragen ZiNL.
- De technische premievoorziening is de contante waarde van de voorziening verlieslatende contracten conform de jaarrekening, gecorrigeerd voor de vooruit ontvangen premies en de in de jaarrekening gehanteerde rente. In tegenstelling tot de jaarrekening, wordt onder Solvency II ook een premievoorziening gevormd bij een positief voorcalculatorisch resultaat technische rekening van het volgend boekjaar.
- Onder Solvency II worden aan zorgverleners verstrekte voorschotten niet gesaldeerd met de 'best estimate' schadevoorziening.

Tabel 7 geeft inzicht in het verloop van de voorziening conform de jaarrekening naar de voorziening conform de Solvency II balans.

Tabel 7

Voorziening		
CZ groep	Schadevoorziening	Premievoorziening
Voorziening cf. jaarrekening	1.891.479	436.314
Correctie ex-post bijdrage ZiNL	265	
Correctie vooruitontvangen premies (+/+)		145.549
Correctie bevoorschotting	703.598	
Overig	-132	
Totaal nominale voorziening	2.595.209	581.863
Effect contant maken	8.024	4.961
Totaal contante waarde voorziening	2.603.366	586.691
Risicomarge	82.955	
Totaal technische voorziening cf. Solvency II	3.273.012	

D.3 Overige schulden

In deze paragraaf volgt een beschrijving van de door CZ groep gehanteerde grondslagen voor de waardering van de passiva in de Solvency II balans.

Voorzieningen niet zijnde technische voorzieningen

In deze voorziening is het vermogen van de voormalige vrijwillige ziekenfondsverzekering verantwoord. Deze voorziening wordt besteed aan projecten voor zorgverlening, die bijdragen aan de bevordering van de kwaliteit van leven van

zieke en gehandicapte mensen en projecten ter voorkoming van ziekten. Deze zorgprojecten worden niet via een zorgverzekering gefinancierd. Bovendien kan de voorziening besteed worden aan projecten ter verbetering van de kwaliteit van de interne organisatie van de zorgverzekeraars. Dit is opgenomen in het Convenant 'Besteding Reserves Voormalige Vrijwillige Ziekenfondsverzekering'. In het convenant is een minimale verdeling voor zorgprojecten en maximale toekenning voor bedrijfsprojecten opgenomen. Deze verdeling wordt in periodes van vier jaar getoetst door de Toetsingscommissie RVVZ. De Raad van Bestuur besluit over de aard, omvang en timing van deze bestedingen na advies van de interne commissie CZ Fonds. De reserve wordt vanaf 1999 in twintig jaar afgebouwd met een jaarlijkse toevoeging van interest volgens het rendement op staatsleningen met een looptijd van tien jaar per november van het voorafgaande jaar.

Aan het Centraal Fonds RVVZ (Innovatiefonds Zorg) wordt 25% van het vermogen afgedragen voor de financiering van projecten met een landelijk belang. Dit deel is opgenomen onder de schulden. Toegezegde financieringen die nog niet zijn uitbetaald worden eveneens onder de schulden opgenomen.

De voorziening is gewaardeerd tegen economische waarde. Gezien de aard, de beperkte resterende looptijd, en omvang van de voorziening is de economische waarde gelijkgesteld aan de nominale waarde.

Pensioenuitkeringsverplichtingen

De uitgestelde beloningen hebben betrekking op de VUT-overgangsregeling, de vergoedingsregeling voor ziektekostenpremie aan gepensioneerden en de jubileum-uitkeringen bij 12½-, 25- en 40-jarig dienstverband. Deze beloningen in de vorm van rechten op uitkering na afloop van het dienstverband en beloningen betaalbaar op termijn worden volgens de richtlijn RJ271 'Personeelsbeloningen' verwerkt. Voor de berekening van de VUT-verplichting zijn onder meer de volgende veronderstellingen gehanteerd:

- de overlevingskans wordt berekend volgende de prognosetafels AG2016, gecorrigeerd voor ervaringssterfte, gedifferentieerd naar leeftijd:
 - tot en met 65 jaar: 60%
 - van 65 tot 75 jaar: lineair oplopend van 60% naar 90%
 - vanaf 75 jaar: 90%;
- de rekenrente wordt gebaseerd op de huidige marktrente van hoogwaardige bedrijfsobligaties en bedraagt 0,13% (2015: 0,98%);
- de verplichting wordt contant gemaakt waarbij uitgegaan wordt van de Projected Unit Credit methode;
- de inflatie is afgeleid van de Consumenten Prijs Index (CPI) en bedraagt 1,5% (2015: 2,0%);
- de franchise bedraagt 14.176 euro en stijgt jaarlijks met 1,5% (conform CPI) (2015: 2,0%);
- de indexatie van de tijdelijke pensioenen van SBZ wordt bepaald op de toeslagverleningen en bedraagt 0,5% (2015: 1,0%);
- er wordt rekening gehouden met een algemene salarisstijging van 1,5% (2015: 2,5%) en een individuele carrière-component.

De arbeidsvoorwaarden van CZ groep geven medewerkers een recht op gratificaties op het moment dat zij 12½, 25 of 40 jaar in dienst zijn alsmede op een bijdrage in de kosten van de ziektekostenverzekering na pensionering. Bij de berekening van deze verplichtingen worden dezelfde veronderstellingen, met uitzondering van de rekenrente, gehanteerd als bij de berekening van de VUT-verplichting. De gehanteerde rekenrente voor deze verplichtingen is 1,31% (2015: 2,03%). CZ groep is voor de uitvoering van haar pensioenregeling aangesloten bij Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars (SBZ). De pensioenregeling heeft betrekking op alle medewerkers en leidt tot vergoedingen die gebaseerd zijn op het salaris en het aantal dienstjaren van medewerkers op hun pensioengerechtigde leeftijd. De pensioenregeling betreft een middelloonstelsel en kent een opbouw voor het ouderdomspensioen van 1,875% over de pensioengrondslag

tot een maximum van 101.519 euro voor 2016, (103.317 euro voor 2017). De franchise is bijgesteld naar 13.897 euro voor 2016, (14.176 euro voor 2017). De uitvoering van de pensioenregeling is ondergebracht bij SBZ. Dit betekent dat alleen de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord.

Voor medewerkers met een pensioen grondslag boven de 101.519 euro is door Zorgverzekeraars Nederland een collectieve vrijwillige excedent regeling afgesloten bij ABN AMRO Premiepensioeninstelling (PPI). De regeling is een Beschikbare-premieregeling voor een netto pensioen. De verschuldigde bruto premies over het boekjaar worden als kosten verantwoord.

De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een op de balans opgenomen voorziening. In geval van een tekort bij het bedrijfstak pensioenfonds heeft CZ groep geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds kwam eind december 2016 uit op 105,9%. Op grond van de beleggingsstrategie geldt een hoger vereist vermogen (116,8%). SBZ heeft daarom vóór 1 januari 2016 bij DNB een herstelplan ingediend. Het verlagen van de pensioenen is niet aan de orde. Op 31 december 2016 is de dekkingsgraad van pensioenfonds SBZ op basis van de marktrente 102,6% en op basis van de DNB UFR curve 108,4%.

De pensioenregeling kent de volgende indexatieregeling voor actieve deelnemers: jaarlijks storten de werkgevers 2,85% van de loonsom in een indexatiedepot. De indexatie wordt hiermee uitgevoerd voor alle actieve werknemers van de betreffende werkgevers. De indexatie zal maximaal conform het in de

CAO overeengekomen percentage van de loonontwikkeling vanaf 2 januari in het daaraan voorafgaande jaar tot en met genoemde 1 januari bedragen. Op de opgebouwde pensioen-aanspraken wordt jaarlijks op 1 januari een toeslag verleend. Naast deze indexatie worden de pensioenen elk jaar aangepast aan prijsstijgingen, maar alleen als SBZ voldoende geld in kas heeft. Het bestuur van SBZ beslist dit jaarlijks opnieuw op basis van de actuele financiële situatie.

Schulden uit hoofde van verzekeringen en aan intermediairs

De verzekeringsschulden en schulden aan tussenpersonen zijn gewaardeerd tegen economische waarde. Gezien de korte looptijd is de economische waarde gelijkgesteld aan de nominale waarde.

Schulden - handelsschulden, geen schulden uit hoofde van verzekeringen

De overige schulden zijn gewaardeerd tegen economische waarde. Gezien de korte looptijd is de economische waarde gelijk verondersteld aan de nominale waarde.

Overige, niet elders opgenomen verplichtingen

Alle overige, niet elders getoonde passiva zijn gewaardeerd tegen economische waarde. Gezien de korte looptijd is de economische waarde gelijk verondersteld aan de nominale waarde.

D.4 Alternatieve waarderingsmethoden

Deze zijn niet van toepassing op CZ groep.

D.5 Overige informatie

Alle relevante informatie is in de voorgaande paragrafen aan de orde gekomen.

E Kapitaalbeheer

E.1	Eigen vermogen	39
E.1.1	Kapitaalbeheer	39
E.1.2	Vermogenspositie	39
E.2	Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste	40
E.3	Gebruik van de ondermodule aandelenrisico op basis van looptijd bij de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste	40
E.4	Verschillen tussen de standaardformule en ieder gebruikt intern model	40
E.5	Niet-naleving van het minimumkapitaalvereiste en het solvabiliteitskapitaalvereiste	40
E.6	Overige informatie	41
E.6.1	Mogelijkheden om vermogen binnen de groep te heralloceren	41

E Kapitaalbeheer

Dit hoofdstuk gaat dieper in op het kapitaalbeheer van CZ groep. Paragraaf E.1 geeft inzicht in enkele aspecten van het kapitaalbeheer en in de structuur, de omvang en de kwaliteit van het eigen vermogen van CZ groep. Paragraaf E.2 geeft informatie over de hoogte en de samenstelling van de SCR en MCR. Ten slotte worden in de paragrafen E.3 t/m E.6 enkele overige aspecten die van belang zijn voor het kapitaalbeheer uiteengezet.

E.1 Eigen vermogen

Deze paragraaf geeft inzicht in de belangrijkste doelstelling van het kapitaalbeleid en de samenstelling van het eigen vermogen van CZ groep.

E.1.1 Kapitaalbeheer

CZ groep is een onderlinge waarborgmaatschappij die haar zorgverzekeringsactiviteiten uitvoert ten behoeve van haar leden. Dat betekent dat het beheer van het eigen vermogen moet passen bij de belangen van haar leden. Het eigen vermogen van CZ groep wordt gebruikt om de strategische doelstellingen te kunnen realiseren en om de risico's die daarbij horen voldoende af te kunnen dekken. Een eventueel solvabiliteitsoverschot vloeit via premiekortingen terug naar de leden. De beleggingsportefeuille van CZ groep draagt met een beperkt risicoprofiel bij aan het laag houden van de premie op lange termijn.

Kapitaalsturing vindt primair plaats via het kapitaalbeleid, waarin een streefsolvabiliteit is gedefinieerd. Dit kapitaalbeleid is nader uitgewerkt in de ORSA. Per ultimo 2016 bedraagt de streefsolvabiliteit minimaal 120% van de vereiste solvabiliteit. De streefsolvabiliteit wordt jaarlijks vastgesteld in het ORSA-proces en is gebaseerd op de Solvency II-eis, de Solvency Capital Requirement (SCR), aangevuld met een risico gewogen buffer. In de ORSA wordt nadrukkelijk meerdere jaren vooruit-

gekeken zodat rekening gehouden wordt met de onzekerheden in de toekomst. De uiteindelijke keuzes die hierin worden gemaakt zijn ondersteund door scenario- en impactanalyses. Deze zijn zo gekozen, dat de belangrijkste variabelen van het risicoprofiel van CZ groep geraakt worden. Per ultimo 2016 bedraagt de SCR ratio voor CZ groep 173%.

E.1.2 Vermogenspositie

In deze subparagraaf wordt dieper ingegaan op de vermogenspositie van CZ groep. Er wordt inzicht gegeven in de samenstelling, de kwaliteit en de beschikbaarheid van het eigen vermogen, het verloop ervan ten opzichte van eind vorig jaar, en waar deze afwijkt ten opzichte van het in de jaarrekening gepresenteerde eigen vermogen. Een aanvullende cijfermatige toelichting is te vinden in QRT 5.23.01 'Own funds' op de CZ website. In deze subparagraaf wordt enkel ingegaan op het niveau van CZ groep. Betreffende informatie voor de verschillende solo verzekeringsentiteiten binnen CZ groep is te vinden in bijlage C.

Indeling en samenstelling van het Solvency II eigen vermogen

De groepssolvabiliteit is bepaald conform methode 1 (consolidatie). Het Solvency II eigen vermogen van CZ groep per ultimo 2016 bedraagt 2.506 miljoen euro. Het volledige eigen vermogen van CZ groep is van tier-1 kwaliteit en kan in zijn geheel worden toegeschreven aan de reconciliatiereserve (Tabel 8). Hieronder vallen:

- het exploitatieresultaat dat gedurende de jaren conform de statuten aan de (statutaire) reserve is toegevoegd;
- de aan de (bestemmings)reserve van CZ groep toegevoegde middelen die worden gereserveerd uit hoofde van het Zorgdoorbraakfonds. Aangezien CZ groep vrij is om de voor deze middelen gereserveerde bestemming te wijzigen, worden deze middelen tot het vrij beschikbare vermogen gerekend;
- voormalige wettelijke reserves Ziekenfondswet. Aangezien CZ groep voldoet aan de gestelde voorwaarden, worden de

- voormalige wettelijke reserves Ziekenfondswet volledig meegenomen in het eigen vermogen dat in aanmerking komt voor dekking van het solvabiliteitskapitaalvereiste;
- wettelijke reserve in verband met het niet-uitkeerbaar deel van het eigen vermogen van CZ Zorgkantoor B.V. Aangezien deze reserve niet ingezet kan worden om verliezen op te vangen, wordt dit niet meegenomen in het eigen vermogen dat in aanmerking komt voor dekking van het solvabiliteitskapitaalvereiste;
- verschillen tussen de waardering onder Solvency II en de in de jaarrekening toegepaste grondslag op basis van BW 2 Titel 9.

Mutatie van het beschikbare eigen vermogen Solvency II

In tabel 8 is de mutatie inzichtelijk gemaakt tussen het beschikbare eigen vermogen per ultimo 2016 en het beschikbare eigen vermogen per ultimo 2015. Deze mutatie is voor een belangrijk deel veroorzaakt door het negatieve resultaat over 2016 (-14.7 miljoen euro).

Tabel 8

Beschikbare eigen vermogen CZ groep			
	2016	2015	Delta
Eigen vermogen Solvency II	2.506.357	2.521.582	-15.225
Reconciliatiereserve	2.506.357	2.521.582	-15.225
Deel dat niet in de reconciliatiereserve mag worden opgenomen en niet voldoet aan de criteria voor indeling als eigen vermogen onder Solvabiliteit II	6.150	5.969	181
Beschikbaar eigen vermogen Solvency II	2.500.207	2.515.613	-15.406

Een toelichting op de mutatie van het beschikbare eigen vermogen Solvency II voor de verschillende solo verzekeringsentiteiten van CZ groep is te vinden in bijlage C.

Aansluiting eigen vermogen Solvency II

Onderstaand tabel geeft een inzicht in het verschil tussen het eigen vermogen onder Solvency II en het eigen vermogen in de jaarrekening. Deze verschillen zijn het gevolg van de in hoofdstuk D beschreven verschillen in waarderingsgrondslag tussen Solvency II en de jaarrekening.

Tabel 9

Eigen vermogen CZ groep	
Eigen vermogen cf. jaarrekening	2.533.474
Materiële vaste activa	1.012
Prudentie	67.679
Waarderingsverschil technische voorziening	95.808
Eigen vermogen cf. Solvency II	2.506.357

E.2 Solvabiliteitskapitaalvereiste en minimumkapitaalvereiste

CZ groep maakt gebruik van het Solvency II standaardmodel voor de bepaling van het solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR) en minimumkapitaalvereiste (MCR). Tabel 10 geeft inzicht in de SCR, het Solvency II eigen vermogen en de Solvabiliteitsratio voor CZ groep. Betreffende informatie voor de verschillende solo verzekeringsentiteiten binnen CZ groep is te vinden in bijlage D.

Tabel 10

Kapitaalvereiste van CZ groep		
Risicocategorie	2016	2015
Marktrisico	253.782	228.452
Tegenpartijkredietrisico	76.288	68.291
Verzekeringstechnisch risico	1.060.566	1.125.126
Diversificatievoordeel	- 216.014	- 198.145
BSCR	1.174.622	1.223.724
Operationeel risico	266.713	268.114
Solvency Capital Requirement	1.441.335	1.491.838
Totaal in aanmerking komend eigen vermogen cf. Solvency II	2.500.207	2.515.613
Solvabiliteitsratio	173%	169%
Minimum consolidated group solvency capital requirement	586.310	627.263

Het definitieve bedrag van de solvabiliteitsvereiste is nog onderworpen aan het oordeel van De Nederlandsche Bank. Ten opzichte van vorig jaar zijn er geen materiële wijzigingen in het risicoprofiel.

E.3 Gebruik van de ondermodule aandelenrisico op basis van looptijd bij de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste

CZ groep berekent haar aandelenrisico niet op basis van looptijd. De bepalingen als vastgesteld in artikel 340 van richtlijn 2009/58/EG zijn derhalve niet van toepassing.

E.4 Verschillen tussen de standaardformule en ieder gebruikt intern model

CZ groep maakt gebruik van het Solvency II standaardmodel voor de bepaling van de solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR). CZ groep maakt geen gebruik van een intern model, partieel intern model of USP.

E.5 Niet-naleving van het minimumkapitaalvereiste en het solvabiliteitskapitaalvereiste

Verzekeraars dienen een toelichting te geven wanneer in de rapportageperiode niet wordt voldaan aan het minimumkapitaalvereiste of duidelijk niet is voldaan aan het solvabiliteitskapitaalvereiste.

In 2016 is er geen sprake geweest van niet-naleving van de MCR of SCR.

E.6 Overige informatie

E.6.1 Mogelijkheden om vermogen binnen de groep te heralloceren

Binnen CZ groep kan vermogen worden getransfereerd van moeder naar dochter en vice versa. Wanneer een entiteit niet meer aan de wettelijke vereisten voldoet, zal de solvabiliteit van de betreffende entiteit middels een dergelijke transfer worden aangevuld. Hierbij dient te worden opgemerkt, dat er momenteel een wetsvoorstel met een verbod op winstuitkeringen in de Eerste Kamer voorligt dat, zoals nu omschreven, de mogelijkheden tot kapitaaltransfers binnen een zorgverzekeringsgroep beperkt.

Tussen de twee onderlinge waarborgmaatschappij (Onderlinge Waarborgmaatschappij Centrale Zorgverzekeraars groep Zorgverzekeraar U.A. en Onderlinge Waarborgmaatschappij Centrale Zorgverzekeraars groep Aanvullende Verzekering Verzekeraar U.A.), kan niet direct solvabiliteit worden getransfereerd (zie juridische structuur uit Figuur 1 in hoofdstuk A). Wanneer een OWM met bijbehorende dochter(s) niet meer aan de wettelijke vereisten voldoet, kan via het nemen van bedrijfs-economische acties zoals premieverhoging de solvabiliteit tot het gewenste niveau worden aangevuld. In een uiterst geval kan door middel van het fuseren van entiteiten een verzekeraar worden gecreëerd die voldoende vermogen heeft.

In principe wordt niet actief op de solvabiliteitspositie van individuele verzekeringsentiteiten gestuurd. Er zijn echter wel kaders gedefinieerd om te waarborgen dat de entiteiten aan alle wettelijke eisen blijven voldoen. Op individueel niveau betekent dit dat:

- de solvabiliteitsratio (Solvency II) van álle entiteiten te allen tijde boven de 100% dient te blijven; en
- de leverage ratio tussen een dochter- en moederentiteit (Own Funds dochter / Own Funds moeder) niet groter dan 100% mag zijn.

Er wordt tijdig bijgestuurd indien aan één van de bovenstaande twee voorwaarden niet voldaan wordt of wanneer redelijkerwijs te voorzien is dat in de nabije toekomst niet aan één van deze voorwaarden voldaan zal worden. Bijsturing vindt plaats wanneer de solvabiliteit van de moeder onder druk staat of wanneer de solvabiliteit van de dochter onder druk staat. Indien dit niet mogelijk is, wordt de solvabiliteit versterkt conform de uitgangspunten uit het kapitaalbeleid voor de groep als geheel.

Bijlagen

Bijlage A:	Risicoprofiel per entiteit	43
Bijlage B:	Waarderingsverschillen per entiteit	45
Bijlage C:	Informatie met betrekking tot het eigen vermogen individuele verzekeringsentiteiten	50
Bijlage D:	SCR en MCR per entiteit	55

Bijlage A: Risicoprofiel per entiteit

Hieronder wordt het risicoprofiel per juridische entiteit weergegeven. Alle genoemde bedragen komen uit de betreffende jaarrekeningen over 2016. Voor een overzicht van de groepsstructuur zie Figuur 1 Juridische structuur CZ groep.

1 Onderlinge Waarborgmaatschappij Centrale Zorgverzekeraars groep Zorgverzekeraar U.A.

Kernactiviteit

Het verzekeren van ziektekosten voor voorzieningen die tot het wettelijk verplichte verstrekkingenpakket van de Zorgverzekeringwet behoren.

Risicoprofiel en kerncijfers

Onderlinge Waarborgmaatschappij Centrale Zorgverzekeraars groep Zorgverzekeraar U.A. (ZV) heeft een balanstotaal van 4.676 miljoen euro. Aan activazijde bestaat dit vooral uit beleggingen (deels intragroepdeelnemingen) en liquide middelen (samen 2.463 miljoen euro) en vorderingen (1.586 miljoen euro). De bezittingen worden met name gefinancierd uit een eigen vermogen van 1.788 miljoen euro en technische voorzieningen van 2.362 miljoen euro. Uit hoofde van deze kernactiviteit als zorgverzekeraar loopt ZV verzekeringstechnisch, tegenpartijkrediet- en operationeel risico. Als deelnemer van CZ Beleggingsfonds loopt zij tevens marktrisico's. Met uitzondering van de intragroepdeelnemingen en deelnemingen komen deze tot uitdrukking in de geconsolideerde balans van de groep.

2 Onderlinge Waarborgmaatschappij Centrale Zorgverzekeraars groep Aanvullende Verzekering Zorgverzekeraar U.A.

Kernactiviteit

Het verzekeren van ziektekosten voor voorzieningen die niet

tot het wettelijke verstrekkingenpakket van de Zorgverzekeringwet en de Wet langdurige zorg (Wlz) behoren.

Risicoprofiel en kerncijfers

Onderlinge Waarborgmaatschappij Centrale Zorgverzekeraars groep Aanvullende Verzekering Verzekeraar U.A. (AV) heeft een balanstotaal van 833 miljoen euro. Aan activazijde bestaat dit vooral uit beleggingen (deels intragroepdeelnemingen) en liquide middelen (samen 718 miljoen euro) en aan passivazijde uit een eigen vermogen van 722 miljoen euro. Uit hoofde van haar kernactiviteit als zorgverzekeraar loopt AV verzekeringstechnisch, tegenpartijkrediet- en operationeel risico. Als deelnemer van CZ Beleggingsfonds loopt zij tevens marktrisico's. Met uitzondering van de intragroepdeelnemingen en deelnemingen komen deze tot uitdrukking in de geconsolideerde balans van de groep.

3 OHRA Zorgverzekeringen N.V.

Kernactiviteit

Het verzekeren van ziektekosten voor voorzieningen die tot het wettelijk verplichte verstrekkingenpakket van de Zorgverzekeringwet behoren.

Risicoprofiel en kerncijfers

OHRA Zorgverzekeringen N.V. (OZV) heeft een balanstotaal van 308 miljoen euro. Aan activazijde bestaat dit vooral uit beleggingen en liquide middelen (samen 201 miljoen euro) en vorderingen (107 miljoen euro). Deze bezittingen worden met name gefinancierd uit een eigen vermogen van 171 miljoen euro en technische voorzieningen van 132 miljoen euro. Uit hoofde van haar kernactiviteit als zorgverzekeraar loopt OZV verzekeringstechnisch, tegenpartijkrediet- en operationeel risico. Als deelnemer van CZ Beleggingsfonds loopt zij tevens marktrisico's. Met uitzondering van de intragroepdeelnemingen en deelnemingen komen deze tot uitdrukking in de geconsolideerde balans van de groep.

4 OHRA Ziektekostenverzekeringen N.V.

Kernactiviteit

Het verzekeren van ziektekosten voor voorzieningen die tot het wettelijk verplichte verstrekkingenpakket van de Zorgverzekeringwet behoren en het verzekeren van ziektekosten voor voorzieningen die niet tot het wettelijke verstrekkingenpakket van de Zorgverzekeringwet en Wet langdurige zorg behoren.

Risicoprofiel en kerncijfers

OHRA Ziektekostenverzekeringen N.V. (OZK) heeft een balanstotaal van 688 miljoen euro. Aan activazijde bestaat dit vooral uit beleggingen en liquide middelen (samen 435 miljoen euro) en vorderingen (254 miljoen euro). Deze bezittingen worden met name gefinancierd uit een eigen vermogen van 271 miljoen euro en technische voorzieningen van 410 miljoen euro. Uit hoofde van haar kernactiviteit als zorgverzekeraar loopt OZK verzekeringstechnisch, tegenpartijkrediet- en operationeel risico. Als deelnemer van CZ Beleggingsfonds loopt zij tevens marktrisico's. Met uitzondering van de intragroepdeelnemingen en deelnemingen komen deze tot uitdrukking in de geconsolideerde balans van de groep.

5 Delta Lloyd Zorgverzekering N.V.

Kernactiviteit

Het verzekeren van ziektekosten voor voorzieningen die tot het wettelijk verplichte verstrekkingenpakket van de Zorgverzekeringwet behoren en het verzekeren van ziektekosten voor voorzieningen die niet tot het wettelijke verstrekkingenpakket van de Zorgverzekeringwet en de Wet langdurige zorg behoren.

Risicoprofiel en kerncijfers

Delta Lloyd Zorgverzekering N.V. (DLZ) heeft een balanstotaal van 802 miljoen euro. Aan activazijde bestaat dit vooral uit

beleggingen en liquide middelen (samen 644 miljoen euro) en vorderingen (158 miljoen euro). Deze bezittingen worden met name gefinancierd uit een eigen vermogen van 443 miljoen euro en technische voorzieningen van 274 miljoen euro. Uit hoofde van haar kernactiviteit als zorgverzekeraar loopt DLZ verzekeringstechnisch, tegenpartijkrediet- en operationeel risico. Als deelnemer van CZ Beleggingsfonds loopt zij tevens marktrisico's. Met uitzondering van de intragroepopposities komen deze tot uitdrukking in de geconsolideerde balans van de groep.

6 Stichting CZ Onroerende Zaken

Kernactiviteit

Het beheren van een deelneming in Halder IV-A C.V. en Investments IV-A Custodian B.V. te Den Haag, een belegging in durfkapitaal. De intentie is om deze deelneming te liquideren, waarna de stichting geliquideerd en ontbonden zal worden.

Risicoprofiel en kerncijfers

Stichting CZ Onroerende Zaken heeft een balanstotaal van 122 duizend euro. De bezittingen bestaan voor 122 duizend euro aan liquide middelen. De bestaande deelneming is gewaardeerd op 0 euro. De bezittingen zijn vrijwel volledig gefinancierd met eigen vermogen (120 duizend euro). Stichting CZ Onroerende Zaken loopt tegenpartijkredietrisico, wat tot uitdrukking komt in de geconsolideerde balans van de groep.

7 Stichting CZ Lourdes

Kernactiviteit

Het organiseren en financieren van bedevaarten.

Risicoprofiel en kerncijfers

Stichting CZ Lourdes heeft een balanstotaal van 581 duizend euro. De bezittingen bestaan uit liquide middelen, vrijwel geheel gefinancierd uit eigen vermogen. Het tegenpartijkredietrisico

komt tot uitdrukking in de geconsolideerde balans van de groep.

8 Stichting Huisvesting CZ Verzekeraars

Kernactiviteit

Het verhuren van het kantoorpand Ringbaan West 236 te Tilburg aan Onderlinge Waarborgmaatschappij Centrale Zorgverzekeraars groep Aanvullende Verzekering Zorgverzekeraar U.A. en daaraan gelieerde rechtspersonen.

Risicoprofiel en kerncijfers

Stichting Huisvesting CZ Verzekeraars heeft een balanstotaal van 13 miljoen euro. De bezittingen bestaan voor 13 miljoen euro aan materiële vaste activa. De bezittingen zijn gefinancierd met langlopende schulden (11 miljoen euro), kortlopende schulden (1 miljoen euro) en eigen vermogen (248 duizend euro). De schulden van Stichting Huisvesting CZ Verzekeraars betreffen intragroep leningen bij AV. Voor de geconsolideerde groep brengt de stichting daarom uitsluitend vastgoed- en tegenpartijkredietrisico met zich mee.

9 CZ Zorgkantoor B.V.

Kernactiviteit

Het doelmatig inkopen van voldoende Wlz-zorg binnen de door de NZa vastgestelde budgettaire kaders en het bevorderen dat verzekerden tijdig doeltreffende en doelmatige zorg ontvangen.

Risicoprofiel en kerncijfers

CZ Zorgkantoor B.V. heeft een balanstotaal van 55 miljoen euro. De bezittingen waarover risico gelopen wordt, zijn de overlopende activa en de liquide middelen die samen een waarde vertegenwoordigen van 28 miljoen euro. De bezittingen zijn gefinancierd uit eigen vermogen (6 miljoen euro) en kortlopende schulden (48 miljoen euro). Het eigen vermogen

bestaat vrijwel geheel uit een reserve-uitvoering Wlz die niet vrijelijk ter beschikking staat aan CZ groep. De kortlopende schulden bestaan vrijwel geheel uit intragroepopposities en verplichtingen aan Zorginstituut Nederland.

10 Stichting CZ Fund Depository

Kernactiviteit

Het optreden als bewaarder van het niet onder AFM-toezicht staande besloten fonds voor gemene rekening CZ Beleggingsfonds in overeenstemming met de fondsvoorwaarden.

Risicoprofiel en kerncijfers

Stichting CZ Fund Depository heeft geen activa en passiva op haar balans en brengt derhalve geen risico met zich mee.

11 CZ Fund Management B.V.

Kernactiviteit

Het optreden als beheerder van het niet onder AFM-toezicht staande besloten fonds voor gemene rekening CZ Beleggingsfonds en het optreden als bestuurder van Stichting CZ Fund Depository.

Risicoprofiel en kerncijfers

CZ Fund Management B.V. heeft een balanstotaal van 121 duizend euro, bestaande uit liquide middelen aan activazijde en gefinancierd met eigen vermogen aan passivazijde. Het tegenpartijkredietrisico op de liquide middelen en het eigen vermogen komen tot uitdrukking in de geconsolideerde balans van de groep.

Bijlage B: Waarderingsverschillen per entiteit

In deze bijlage is per individuele verzekeringsentiteit inzichtelijk gemaakt waar de Solvency II waardering materieel afwijkt van de in de jaarrekening gehanteerde waardering.

1 Onderlinge Waarborgmaatschappij Centrale Zorgverzekeraars groep Zorgverzekeraar U.A.

Tabel 11

Solvency II en de waardering volgens de jaarrekening				
	Solvency II	Jaarrekening (na herrubricering)	Vershil	Verklaring
Materiële vaste activa voor eigen gebruik	18.033	18.016	17	In de statutaire balans wordt op de aanschafwaarde lineair afgeschreven. De Solvency waardering is op basis van een taxatie door een externe partij
Vorderingen	2.084.468	2.030.751	53.717	In de statutaire balans is prudentie opgenomen voor het opvangen van mogelijke tegenvallers ten aanzien van de schattingen in de zorgkosten en bijdragen (het dempen van negatieve effecten van onzekerheden op deze balansposten). Onder Solvency II dient hiervoor te worden gecorrigeerd.

Tabel 12

Verloop van de voorziening op basis van jaarrekeninggrondslagen naar de voorziening op de Solvency II		
	Schadevoorziening	Premievoorziening
Voorziening cf. jaarrekening	1.390.037	274.650
Correctie ex-post bijdrage ZiNL	-8.807	-
Correctie vooruitontvangen premies	-	94.802
Correctie bevoorschotting	545.681	-
Totaal nominale voorziening	1.926.911	369.452
Effect contant maken	5.988	3.466
Totaal contante waarde voorziening	1.932.899	372.918
Risicomarge	56.589	
Totaal technische voorziening cf. Solvency II	2.362.406	

2 Onderlinge Waarborgmaatschappij Centrale Zorgverzekeraars groep Aanvullende verzekering Zorgverzekeraar U.A.

Tabel 13

Solvency II en de waardering volgens de jaarrekening				
	Solvency II	Jaarrekening (na herrubricering)	Vershil	Verklaring
Materiële vaste activa (anders dan voor eigen gebruik)	24.190	23.649	541	In de statutaire balans wordt op de aanschafwaarde lineair afgeschreven. De Solvency waardering is op basis van een taxatie door een externe partij.
Deelnemingen in verbonden ondernemingen, met inbegrip van participaties	443.072	450.778	- 7.706	Deelnemingen worden zowel in de statutaire balans als in de Solvency II rapportage meegenomen op basis van netto vermogenswaarde. Voor de statutaire balans is dat de waarde conform statutaire balans van de deelneming en in Solvency II wordt de deelneming opgenomen conform de Solvency II waarde.
Leningen	83.129	77.671	5.458	De Solvency waardering is op basis van actuele waarde. De actuele waarde van deze vorderingen is bepaald door alle toekomstige kasstromen van de lening contant te maken tegen de door EIOPA gepubliceerde rentetermijn-structuur. In de statutaire balans is deze lening gewaardeerd tegen nominale waarde.

Tabel 14

Verloop van de voorziening op basis van jaarrekeninggrondslagen naar de voorziening cf. Solvency II		
	Schadevoorziening	Premievoorziening
Voorziening cf. jaarrekening	48.923	18.004
Correctie vooruitontvangen premies	-	19.215
Totaal nominale voorziening	48.923	37.219
Effect contant maken	149	235
Totaal contante waarde voorziening	49.072	37.454
Risicomarge	7.715	
Totaal technische voorziening cf. Solvency II	94.241	

3 Delta Lloyd Zorgverzekering N.V.

Tabel 15

Solvency II en de waardering volgens de jaarrekening				
	Solvency II	Jaarrekening (na herrubricering)	Vershil	Verklaring
Deelnemingen in verbonden ondernemingen, met inbegrip van participaties	442.279	447.630	5.351	Deelnemingen worden zowel in de statutaire balans als in de Solvency II rapportage meegenomen op basis van netto vermogenswaarde. Voor de statutaire balans is dat de waarde conform statutaire balans van de deelneming en in Solvency II wordt de deelneming opgenomen conform de Solvency II waarde.
Vorderingen	148.839	144.471	4.368	In de statutaire balans is prudentie opgenomen voor het opvangen van mogelijke tegenvallers ten aanzien van de schattingen in de zorgkosten en bijdragen (het dempen van negatieve effecten van onzekerheden op deze balansposten). Onder Solvency II dient hiervoor te worden gecorrigeerd.

Tabel 16

Verloop van de voorziening op basis van jaarrekeninggrondslagen naar de voorziening cf. Solvency II		
	Schadevoorziening	Premievoorziening
Voorziening cf. jaarrekening	140.178	73.985
Correctie ex-post bijdrage ZiNL	-2.331	-
Correctie vooruitontvangen premies	-	8.805
Correctie bevoorschotting	46.576	-
Overige	-	-132
Totaal nominale voorziening	148.423	82.657
Effect contant maken	577	494
Totaal contante waarde voorziening	185.001	83.151
Risicomarge	5.783	
Totaal technische voorziening cf. Solvency II	273.935	

4 OHRA Ziektelkostenverzekeringen N.V.

Tabel 17

Solvency II en de waardering volgens de jaarrekening				
	Solvency II	Jaarrekening (na herrubricering)	Vershil	Verklaring
Vorderingen	242.189	235.326	6.863	In de statutaire balans is prudentie opgenomen voor het opvangen van mogelijke tegenvallers ten aanzien van de schattingen in de zorgkosten en bijdragen (het dempen van negatieve effecten van onzekerheden op deze balansposten). Onder Solvency II dient hiervoor te worden gecorrigeerd.

Tabel 18

Verloop van de voorziening op basis van jaarrekeninggrondslagen naar de voorziening cf. Solvency II		
	Schadevoorziening	Premievoorziening
Voorziening cf. jaarrekening	239.902	62.829
Correctie ex-post bijdrage ZiNL	-9.117	-
Correctie vooruitontvangen premies	-	21.521
Correctie bevoorschotting	83.663	-
Totaal nominale voorziening	314.448	84.350
Effect contant maken	1.000	657
Totaal contante waarde voorziening	315.448	85.007
Risicomarge	9.797	
Totaal technische voorziening cf. Solvency II	410.252	

5 OHRA Zorgverzekeringen N.V.

Tabel 19

Solvency II en de waardering volgens de jaarrekening				
	Solvency II	Jaarrekening (na herrubricering)	Vershil	Verklaring
Vorderingen	101.924	99.193	2.731	In de statutaire balans is prudentie opgenomen voor het opvangen van mogelijke tegenvallers ten aanzien van de schattingen in de zorgkosten en bijdragen (het dempen van negatieve effecten van onzekerheden op deze balansposten). Onder Solvency II dient hiervoor te worden gecorrigeerd.

Tabel 20

Verloop van de voorziening op basis van jaarrekeninggrondslagen naar de voorziening cf. Solvency II		
	Schadevoorziening	Premievoorziening
Voorziening cf. jaarrekening	72.439	6.846
Correctie ex-post bijdrage ZiNL	20.520	-
Correctie vooruitontvangen premies	-	1.205
Correctie bevoorschotting	27.678	-
Totaal nominale voorziening	120.637	8.051
Effect contant maken	310	109
Totaal contante waarde voorziening	120.947	8.160
Risicomarge	3.072	
Totaal technische voorziening cf. Solvency II	132.179	

Bijlage C: Informatie met betrekking tot het eigen vermogen individuele verzekeringsentiteiten

1 Onderlinge Waarborgmaatschappij Centrale Zorgverzekeraars groep Zorgverzekeraar U.A.

Eigen vermogen Solvency II

Het beschikbaar eigen vermogen bestaat volledig uit items die kunnen worden toegeschreven aan de reconciliatiereserve.

Hieronder vallen:

- het exploitatieresultaat dat gedurende de jaren conform de statuten aan de (statutaire) reserve is toegevoegd;
- aan de (bestemmings)reserve toegevoegde middelen die worden gereserveerd uit hoofde van het Zorgdoorbraakfonds. Aangezien CZ groep vrij is om de voor deze middelen gereserveerde bestemming te wijzigen, worden deze middelen tot het vrij beschikbare vermogen gerekend;

- Wettelijke reserve in verband met het niet-uitkeerbaar deel van het eigen vermogen van CZ Zorgkantoor B.V. Aangezien deze reserve niet ingezet kan worden om verliezen op te vangen is deze in mindering gebracht op het beschikbare eigen vermogen;
- verschillen tussen de waardering onder Solvency II en de in de jaarrekening toegepaste grondslag op basis van BW2 Titel 9.

Mutatie van het beschikbare eigen vermogen Solvency II

In tabel 21 is de mutatie inzichtelijk gemaakt tussen het beschikbare eigen vermogen per ultimo 2016 en het beschikbare eigen vermogen per ultimo 2015. Deze mutatie is voor een belangrijk deel veroorzaakt door het resultaat over 2016 (92 miljoen euro).

Aansluiting eigen vermogen Solvency II

Tabel 22 geeft een inzicht in het verschil tussen het eigen vermogen onder Solvency II en het eigen vermogen in de statutaire jaarrekening.

Tabel 21

Mutatie van het beschikbare eigen vermogen			
	2016	2015	Delta
Eigen vermogen cf. Solvency II	1.788.016	1.695.517	92.499
Reconciliatiereserve	1.788.016	1.695.517	92.499
Deel dat niet in de reconciliatiereserve mag worden opgenomen en niet voldoet aan de criteria voor indeling als eigen vermogen onder cf. Solvency II	6.150	5.969	181
Beschikbaar eigen vermogen cf. Solvency II	1.781.866	1.689.548	92.318

Tabel 22

Verschil eigen vermogen Solvency II versus eigen vermogen cf. jaarrekening	
	31-12-2016
Eigen vermogen cf. jaarrekening	1.800.323
Materiële vaste activa voor eigen gebruik	18
Vorderingen	53.717
Waarderingsverschil technische voorziening	- 66.042
Eigen vermogen cf. Solvency II	1.788.016

2 Onderlinge Waarborgmaatschappij Centrale Zorgverzekeraars groep Aanvullende verzekering Zorgverzekeraar U.A.

Eigen vermogen Solvency II

Het beschikbare eigen vermogen bestaat volledig uit items die kunnen worden toegeschreven aan de reconciliatiereserve. Hieronder vallen het exploitatieresultaat dat gedurende de jaren conform de statuten aan de (statutaire) reserve is toegevoegd en verschillen tussen de waardering onder Solvency II en de in de jaarrekening toegepaste grondslag op basis van BW2 Titel 9.

Mutatie van het beschikbare eigen vermogen Solvency II

In Tabel 23 is de mutatie inzichtelijk gemaakt tussen het beschikbare eigen vermogen per ultimo 2016 en het beschikbare eigen vermogen per ultimo 2015. Deze mutatie is voor een belangrijk deel veroorzaakt door het negatieve resultaat over 2016 (-110 miljoen euro).

Aansluiting eigen vermogen Solvency II

Tabel 24 geeft een inzicht in het verschil tussen het eigen vermogen onder Solvency II en het eigen vermogen in de jaarrekening.

Tabel 23

Mutatie van het beschikbare eigen vermogen			
	2016	2015	Delta
Beschikbaar eigen vermogen cf. Solvency II (reconciliatiereserve)	722.399	827.666	- 105.267

Tabel 24

Verschil eigen vermogen Solvency II versus eigen vermogen cf. jaarrekening	
	31-12-2016
Eigen vermogen cf. jaarrekening	732.204
Materiële vaste activa (anders dan voor eigen gebruik)	541
Deelnemingen in verbonden ondernemingen, met inbegrip van participaties	- 7.706
Leningen	5.458
Waarderingsverschil technische voorziening	- 8.098
Eigen vermogen cf. Solvency II	722.399

3 Delta Lloyd Zorgverzekering N.V.

Eigen vermogen Solvency II

Het beschikbaar eigen vermogen bestaat uit:

- gestort aandelenkapitaal bestaande uit 72.610 gewone aandelen met een nominale waarde van 454 euro. Geplaatste gewone aandelen zijn gelijk in rang. Alle geplaatste gewone aandelen hebben dezelfde rechten op dividend- en andere uitkeringen die zijn vastgesteld, gedaan of betaald door de Vennootschap;
- agio op gestorte aandelenkapitaal;
- reconciliatiereserve bestaande uit het exploitatieresultaat dat gedurende de jaren aan de (overige) reserve is toegevoegd en verschillen tussen de waardering onder

Solvency II en de in de jaarrekening toegepaste grondslag op basis van BW 2 titel 9.

Mutatie van het beschikbare eigen vermogen Solvency II

In tabel 25 is de mutatie inzichtelijk gemaakt tussen het beschikbare eigen vermogen per ultimo 2016 en het beschikbare eigen vermogen per ultimo 2015. Deze mutatie is voor een belangrijk deel veroorzaakt door het negatieve resultaat over 2016 (-93 miljoen euro) en een agiostorting (20 miljoen euro).

Aansluiting eigen vermogen Solvency II

Tabel 26 geeft een inzicht in het verschil tussen het eigen vermogen onder Solvency II en het eigen vermogen in de jaarrekening.

Tabel 25

Mutatie van het beschikbare eigen vermogen			
	2016	2015	Delta
Eigen vermogen cf. Solvency II	443.011	511.645	- 68.634
Aandelenkapitaal	32.965	32.965	-
Agioreserve	464.143	442.817	21.326
Reconciliatiereserve	- 54.097	35.863	- 89.960
Beschikbaar eigen vermogen cf. Solvency II	443.011	511.645	- 68.634

Tabel 26

Verschil eigen vermogen Solvency II versus eigen vermogen cf. jaarrekening	
	31-12-2016
Eigen vermogen cf. jaarrekening	450.716
Deelnemingen	- 5.352
Prudentie	4.368
Waarderingsverschil technische voorziening	- 6.722
Eigen vermogen cf. Solvency II	443.011

4 OHRA Ziektekostenverzekeringen N.V.

Eigen vermogen Solvency II

Het beschikbare Solvency II eigen vermogen bestaat uit:

- gestort aandelenkapitaal bestaande uit 2.000 gewone aandelen met een nominale waarde van 2.269 euro. Geplaatste gewone aandelen zijn gelijk in rang. Alle geplaatste gewone aandelen hebben dezelfde rechten op dividend- en andere uitkeringen die zijn vastgesteld, gedaan of betaald door de vennootschap;
- agio op gestorte aandelenkapitaal;

- reconciliatiereserve bestaande uit het exploitatieresultaat dat gedurende de jaren aan de (overige) reserve is toegevoegd en verschillen tussen de waardering onder Solvency II en de in de jaarrekening toegepaste grondslag op basis van BW 2 titel 9.

Mutatie van het beschikbare eigen vermogen Solvency II

In tabel 27 is de mutatie inzichtelijk gemaakt tussen het

beschikbare eigen vermogen per ultimo 2016 en het beschikbare eigen vermogen per ultimo 2015. Deze mutatie is voor een belangrijk deel veroorzaakt door het negatieve resultaat over 2016 (-34 miljoen euro).

Aansluiting eigen vermogen Solvency II

Tabel 28 geeft een inzicht in het verschil tussen het eigen vermogen onder Solvency II en het eigen vermogen in de jaarrekening.

Tabel 27

Mutatie van het beschikbare eigen vermogen			
	2016	2015	Delta
Eigen vermogen cf. Solvency II	271.394	304.176	- 32.782
Aandelenkapitaal	4.538	4.538	-
Agioreserve	74.422	74.422	-
Reconciliatiereserve	192.434	225.216	- 32.782
Beschikbaar eigen vermogen cf. Solvency II	271.394	304.176	- 32.782

Tabel 28

Verschil eigen vermogen Solvency II versus eigen vermogen cf. jaarrekening		31-12-2016
Eigen vermogen cf. jaarrekening		275.985
Prudentie		6.863
Waarderingsverschil technische voorziening		- 11.454
Eigen vermogen cf. Solvency II		271.394

5 OHRA Zorgverzekeringen N.V.

Eigen vermogen Solvency II

Het beschikbare Solvency II eigen vermogen bestaat uit:

- gestort aandelenkapitaal bestaande uit 500 gewone aandelen met een nominale waarde van 100 euro. Geplaatste gewone aandelen zijn gelijk in rang. Alle geplaatste gewone aandelen hebben dezelfde rechten op dividend- en andere uitkeringen die zijn vastgesteld, gedaan of betaald door de Vennootschap;
- agio op het gestorte aandelenkapitaal;

- reconciliatiereserve bestaande uit het exploitatieresultaat dat gedurende de jaren aan de (overige) reserve is toegevoegd en verschillen tussen de waardering onder Solvency II en de in de jaarrekening toegepaste grondslag op basis van BW 2 titel 9.

Mutatie van het beschikbare eigen vermogen Solvency II

In tabel 29 is de mutatie inzichtelijk gemaakt tussen het

beschikbare eigen vermogen per ultimo 2016 en het beschikbare eigen vermogen per ultimo 2015. Deze mutatie is voor een belangrijk deel veroorzaakt door het resultaat over 2016 (42 miljoen euro).

Aansluiting eigen vermogen Solvency II

Tabel 30 geeft een inzicht in het verschil tussen het eigen vermogen onder Solvency II en het eigen vermogen in de jaarrekening.

Tabel 29

Mutatie van het beschikbare eigen vermogen			
	2016	2015	Delta
Eigen vermogen cf. Solvency II	170.885	127.602	43.283
Aandelenkapitaal	50	50	-
Agioreserve	51.000	51.000	-
Reconciliatiereserve	119.835	76.552	43.283
Beschikbaar eigen vermogen cf. Solvency II	170.885	127.602	43.283

Tabel 30

Verschil eigen vermogen Solvency II versus eigen vermogen cf. jaarrekening	
	31-12-2016
Eigen vermogen cf. jaarrekening	171.646
Prudentie	2.731
Waarderingsverschil technische voorziening	- 3.492
Eigen vermogen cf. Solvency II	170.885

Bijlage D: SCR en MCR per entiteit

Tabel 31 geeft inzicht in de SCR, MCR het Solvency II eigen vermogen en de Solvabiliteitsratio voor de verschillende solo verzekeringsentiteiten van CZ groep.

Aanvullende SCR berekening

Eind 2015 is een herstructurering binnen CZ groep gerealiseerd. Onderlinge Waarborgmaatschappij CZ groep Aanvullende verzekering Zorgverzekeraar U.A. heeft op 31 december 2015 een agiostorting gedaan in Delta Lloyd Zorgverzekering N.V. in verband met de versterking van het Eigen Vermogen van Delta Lloyd Zorgverzekering N.V. Op 31 december 2015 heeft Delta Lloyd Zorgverzekering N.V. 100% van de aandelen van OHRA Zorgverzekeringen N.V. van Onderlinge Waarborgmaatschappij CZ groep Zorgverzekeraar U.A. en 100% van de aandelen van OHRA Ziektekostenverzekeringen N.V. van

Onderlinge Waarborgmaatschappij CZ groep Aanvullende verzekering Zorgverzekeraar U.A. overgenomen. Hierbij zijn geen wijzigingen in het beginsel van 'personele unie' doorgevoerd. De juridische herstructurering heeft geen enkel gevolg voor de personele bezetting in de bestuurlijke colleges van de ziektekostenverzekeraars. Deze blijft volledig ongewijzigd als gevolg van onverkorte toepassing van het beginsel van 'personele unie'.

DNB heeft CZ groep naar aanleiding van deze herstructurering gevraagd om, naast de standaard SCR berekening op basis

van de enkelvoudige balans, voor Delta Lloyd Zorgverzekering N.V. ook een aanvullende SCR berekening uit te voeren op basis van consolidatie (zie tabel 31). Door te consolideren wordt het extra gearing effect in de standaardmethode geneutraliseerd. Deze methode komt overeen met de wijze waarop CZ groep op dit moment haar vermogenspositie op groepsniveau berekent én op basis waarvan onze strategische sturing plaatsvindt.

Tabel 31

Kapitaalsvereiste van CZ groep								
Risicocategorie	CZ groep	ZV	AV (cons.)	AV	DLZ (cons.)	DLZ	OZV	OZK
Verzekeringstechnisch risico	1.061	726	338	105	240	75	40	126
Marktrisico	254	174	85	135	55	108	12	29
Tegenpartijkredietrisico	76	67	12	6	7	2	1	3
Diversificatievoordeel	- 216	- 158	- 63	- 53	- 40	- 38	- 8	- 21
BSCR	1.175	810	372	193	261	147	45	137
Operationeel risico	267	187	79	19	60	19	10	32
SCR	1.441	997	451	212	321	166	55	169
Totaal in aanmerking komend eigen vermogen onder Solvency II	2.500	1.782	722	722	443	443	171	271
Solvabiliteitsratio	173%	179%	160%	341%	138%	268%	313%	161%
MCR	586	402	166	53	132	42	21	68

Colofon

Dit is een publicatie van Onderlinge Waarborgmaatschappij CZ groep Zorgverzekeraar U.A.

Dit verslag is gepubliceerd op 19 mei 2017 en benaderbaar via de algemene website van CZ groep:
www.cz.nl/jaarverslag

Aan de inhoud van deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.

Alles voor betere zorg